

**SLOVENSKÁ PSYCHOLOGICKÁ
SPOLOČNOSŤ**
pri Slovenskej akadémii vied

PSYCHOFORUM

***BULLETIN SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ
SPOLOČNOSTI PRI SAV***

2/2011

Bratislava

ČO NÁJDETE V TOMTO ČÍSLE ...

NAMIESTO ÚVODNÍKA	3	BLAHOŽELÁME	36
		Univ. Prof. PhDr. Jozef Kuric, DrSc.	
SPRÁVY Z AKCIÍ	4	85 ročný	
Psychologické dni 2011			
Valné zhromaždenie členov SPS pri SAV		OZNAMY	38
6. konferencia psychológie zdravia		Stanovy Slovenskej psychologickéj	
25. medzinárodný kongres individuálnej		spoločnosti pri SAV	
psychológie		Novoprijatí členovia SPS	
44. ročník medzinárodnej letnej školy			
Rudolfa Dreikursa ICASSI		RECENZIE KNÍH	44
Adlerovské letnéstretnutia			
Konferencia Aktuálne otázky pedagogiky,			
psychológie a poradenstva			
Konferencia Križovatky III			
KONFERENCIE, KURZY, VÝCVIKY..	17		
Študentská vedecká konferencia			
2011/2012 -katedrové kolo v Bratislave			
Medzinárodní študentské psychologické			
dni 2012, Olomouc			
PREHĽAD KONFERENČNÝCH			
PODUJATÍ	24		
PREDSTAVUJEME	27		
Prvá fakulta psychológie na Slovensku			
Centrum klinickej a dopravnej psychológie			
<i>Spišská Nová Ves</i>			
PSYCHOLÓGIA V PRAXI - diskusné			
fórum	31		
Čadčiansky model profesijného			
poradenstva – inšpirácia pre ostatné			
okresy Slovenska			
Cesta k múdrosti bez supervízie?			

NAMIESTO ÚVODNÍKA ...

Vážená členka, vážený člen SPS pri SAV, milé kolegyně, kolegovia, práve sa pozeráte na úvodnú stranu druhého čísla Psychofóra (2/2011), informačného bulletinu Slovenskej psychologickkej spoločnosti pri SAV. To, že náš časopis vychádza pravidelne dvakrát do roka a má aj veľmi dobrú informačnú a formálnu úroveň je zásluha čoraz širšieho okruhu členov výboru SPS, ktorým patrí za túto prácu poďakovanie. Aj keď sa v ostatnom období rozšíril okruh prispievateľov, veľmi by sme si priali, aby o aktivitách v jednotlivých regiónoch a inštitúciách sme dostávali ešte viac informácií a ohlasov. Rovnako by sme privítali ďalšie Vaše námety, pripomienky a postrehy k rôznym problémovým okruhom zo života našej psychologickkej obce.

Členovia Výboru SPS pri SAV sa na viacerých zasadnutiach zaoberali návrhom, aby sme Psychofórum vydávali od roku 2012 hlavne v elektronickej podobe na web stránke SPS pri SAV. Dôvodom sú najmä značné finančné náklady spojené s jeho vytlačeníím a rozposlaním poštou všetkým členom SPS. Dovoľujeme si preto požiadať tých členov SPS pri SAV, ktorí si prajú, aby sme im zaslali aj v roku 2012 vytlačенú podobu informačného bulletinu Psychofórum, (napr. z dôvodu, že nemajú prístup k webovej stránke SPS), aby o tom písomne informovali Výbor SPS pri SAV a taktiež uviedli aj svoju presnú domácu adresu.

O uskutočnených podujatiach a aktivitách za uplynulé mesiace tohto roka sa podrobnejšie dočítate na ďalších stránkach tohto čísla. Tí z Vás, ktorí ste prispeli svojou aktívnou alebo pasívnou účasťou na týchto podujatiach, iste budete s nami súhlasiť, že patrili medzi úspešné a vydarené.

Medzi najvýznamnejšie akcie pre mnohých členov Slovenskej psychologickkej spoločnosti v roku 2011 patrili 29. Psychologické dni, ktoré sa uskutočnili 5. – 6. 9. 2011 na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave, pri príležitosti významného životného jubilea prof. Imricha Ruisela, DrSc. a Valné zhromaždenie členov SPS pri SAV, ktoré bolo ich súčasťou.

Dňa 5. 9. 2011, na spoločnom rokovaní výborov SPS pri SAV a ČMPS prítomní členovia rozhodli, že budúce 30. Psychologické dni budú v Olomouci: Taktiež s potešením zobrali na vedomie, že ďalší ročník ŠVOK - Študentské psychologické dni 2012, - 12. ročník medzinárodnej a 13. ročník celoslovenskej konferencie študentskej vedeckej a odbornej činnosti – víťazov katedier psychológie VŠ z ČR a SR, sa uskutoční 30. – 31. 1. 2012 v Konvikte – v Umeleckom centre Univerzity Palackého v Olomouci.

Radi by sme poďakovali všetkým organizátorom tohtoročných zaujímavých akcií, ako aj všetkým aktívnym i pasívnym účastníkom za ochotu spolupracovať a participovať na podujatiach uskutočnených v tomto roku.

Na záver nám dovoľte v mene všetkých členov Výboru SPS pri SAV popriať Vám úspešné ukončenie roku 2011 a do každého dňa v novom roku 2012 veľa síl, energie, invencie, pevné zdravie, ako aj záujem stretávať sa, diskutovať a spolupracovať.

*Mária Bratská – podpredsedníčka Výboru SPS pri SAV
Ivan Sarmány-Schuller – predseda Výboru SPS pri SAV*

Psychologické dni 2011

V Bratislave sa v dňoch 5. – 6. 9. 2011 konali už 29. Psychologické dni, medzinárodná konferencia českých a slovenských psychológov. Tento raz ešte medzinárodnejšia, pretože podujatia sa aktívne zúčastnili aj kolegyně z Ruska. Tohtoročné rokovanie bolo venované životnému jubileu významného slovenského psychológa, prof. PhDr. Imricha Ruisela, DrSc. Dvojdnňová konferencia prebiehala vo vynovených priestoroch Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave (Mlynské Luhy 4) za čo vyslovujeme poďakovanie vedeniu fakulty.

Tradičným „predskokanom“ medzinárodného podujatia bol metodologický seminár 5. 9. 2011 dopoludnia, ktorý moderovala Mária Bratská a odborne doň prispeli svojimi poznatkami a výsledkami výskumov na tému „Od skúmania technológií v edukačnom procese ku skúmaniu národných identít: kvalitatívny výskum v praxi“, mladí, ale už známi metodológovia, Radomír Masaryk a Magda Petrjánošová.

Za organizačný a programový výbor konferencie 29. Psychologické dni otvorili predsedovia a podpredsedovia výborov SPS pri SAV a ČMPS: Ivan Sarmány-Schuller, Jaroslav Šturma, Mária Bratská a Daniel Heller.

Psychologických dní 2011 sa zúčastnilo spolu 161 psychológov a odznelo (vrátane posterov) spolu 105 príspevkov. Program prvého dňa sa uskutočnil celý v pléne, kde po vyžiadanom referáte prof. PhDr. Imricha Ruisela, DrSc. na tému „Od idolov myslenia k múdrosti odznelo do 20 príspevkov v troch častiach sekcie „Cesty k múdrosti“. Vyžiadané príspevky k múdrosti prezentovali kolegovia zo Slovenska i Česka: Daniel Heller, Damián Kováč, Ladislav Lováš, Viera Bačová, Mária Bratská, Michal Striženec, Peter Halama, Štefan Medzihorský, Miron Zelina, Veronika Kavenská so spolupracovníkmi, Lada Kaliská a Radko Obereignerů s kolegyněmi a kolegami.

Na prvý deň rokovania, v pondelok 5. 9. 2011 o 13,00 h, zvolalo Predsedníctvo SPS mimoriadne Valné zhromaždenie (podrobnejšie pozri nasledujúci príspevok), kde okrem priebežnej správy o činnosti Výboru SPS, plénum schválilo niektoré úpravy stanov SPS, a zároveň sa uskutočnili aj voľby do Výboru SPS. V bohatej diskusii sa objavili príspevky týkajúce sa niektorých závažných problémov súčasného psychologického života, napr. potreba štandardizácie a reštandardizácie metodík, vydávaných rôznymi vydavateľmi u nás i v zahraničí, potreby inovácie zákona o psychologickéj činnosti a nutnosti metodicky „zastrešiť“ psychológov aj z iných než zdravotníckych oblastí. V tejto súvislosti predseda Výboru SPS osloví psychologickú obec s návrhom na vytvorenie Poradného orgánu, ktorý by sa zaoberal riešením niektorých z nastolených problémov.

Počas Psychologických dní 2011, dňa 5. 9. 2011 sa konalo aj spoločné rokovanie Výboru SPS pri SAV s Výborom Českomoravskej psychologickéj spoločnosti, kde sme vyjadrili vzájomnú snahu organizovať spoločné akcie aj v budúcnosti. Prítomní členovia rozhodli, že budúce 30. Psychologické dni budú na tradičnom mieste v Olomouci: Taktiež s potešením zobrali na vedomie, že ďalší ročník ŠVOK - Študentské psychologické dni 2012, - 12. ročník

medzinárodnej a 13. ročník celoslovenskej konferencie študentskej vedeckej a odbornej činnosti – víťazov katedrií psychológie VŠ z ČR a SR, sa uskutoční 30. – 31. 1. 2012 v Umeleckom centre Univerzity Palackého v Olomouci.

Vo večerných hodinách sa prvý deň konferencie niesol v znamení zdravíc a blahoželani k životnému jubileu prof. Imricha Ruisela. Veľa zástupcov z vedenia popredných inštitúcií napr. z Ústavu experimentálnej psychológie Slovenskej akadémie vied, SPS pri SAV, ČMPS, katedrií psychológie z FiF UK v Bratislave, FFUPJ v Košiciach, Sv. Alžbety v Bratislave, Pedagogickej fakulty UK v Bratislave a ďalších pracovísk pripomenuli mnohé vedecké, publikačné a pedagogické aktivity a predovšetkým obrovský ľudský prínos tohto múdreho bádateľa pre psychologickú obec. Blahoželania a spomienky účastníkov doznievali ešte do neskorých večerných hodín v príjemnej atmosfére spoločenského večera.

V priebehu druhého dňa konferencie, 6. 9. 2011, odzneli príspevky vo viacerých diferencovaných sekciách: sociálna psychológia v dvoch častiach (17 príspevkov); psychoterapia (6 príspevkov); všeobecná psychológia (6 príspevkov); psychodiagnostika (5 príspevkov); varia (4 príspevky); akademický svet (6 príspevkov); informácie pre prax (5 príspevkov). Značnú pozornosť sme venovali posterovej sekcii, ktorú moderoval Ivan Sarmány-Schuller, v nej bolo prezentovaných spolu 34 príspevkov.

V závere konferencie sa zástupcovia výborov SPS pri SAV a ČMPS poďakovali členom Programového výboru konferencie (prof. PhDr. Viera Bačová, DrSc.; doc. PhDr. Mária Bratská, CSc.; PhDr. Eva Farkašová, CSc.; PhDr. Daniel Heller, CSc.; doc. PhDr. Stanislav Hvozdík, CSc.; prof. PhDr. Teodor Kollárik, DrSc.; PhDr. Radomír Masaryk, PhD.; doc. PhDr. Vladimír Salbot, CSc.; doc. PhDr. Ivan Sarmány-Schuller, PhD.; PhDr. Jaroslav Šturma, CSc.); ako aj členom organizačného výboru konferencie (doc. PhDr. Matej Czako, PhD.; Mgr. Radoslav Blaho; Mgr. Mária Budzáková; Mgr. Martina Mikulová; Jakub Remiar; Mgr. Ľubomíra Stanková; Mgr. Michaela Tatárová; Bc. Paula Smolcová), ako aj ďalším študentom Kataríny Košíkovej, Matúšovi Konečnému a Mgr. Jane Zbonkovej, ktorí sa významnou mierou zaslúžili o zdarný priebeh Psychologických dní 2011. Mária Bratská, podpredsedníčka SPS a gestorka Študentských vedeckých a odborných konferencií za Výbor SPS pozvala prítomných na Študentské psychologické dni 2012, - 12. ročník medzinárodnej a 13. ročník celoslovenskej konferencie študentskej vedeckej a odbornej činnosti – víťazov katedrií psychológie VŠ z ČR a SR, ktorý sa uskutoční 30. – 31. 1. 2012 v Umeleckom centre Univerzity Palackého v Olomouci.

Celkové hodnotenie podujatia bolo veľmi priaznivé a môžeme sa len tešiť do budúcnosti na čoraz kvalitnejšie psychologické podujatia. Spolu s českými kolegami vás všetkých už teraz pozývame na budúci rok na 30. Psychologické dni, ktoré budú v Olomouci.

Mária Bratská, Ivan Sarmány-Schuller

Valné zhromaždenie členov SPS pri SAV

Na základe pozvánky zo dňa 12. 8. 2011, rozoslanej všetkým členom SPS pri SAV, sa dňa 5. 9. 2011 o 13,00 h uskutočnilo v Bratislave, na Fakulte sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského (Mlynské Luhy 4, 821 05 Bratislava) mimoriadne Valné zhromaždenie členov SPS pri SAV s týmto programom rokovania:

1. Otvorenie, voľba členov volebnej, mandátovej a návrhovej komisie
2. Správa o činnosti SPS pri SAV
3. Voľba nových členov výboru za pôvodných členov PhDr. Jolanu Laznibatovú, CSc., PhDr. Michala Čerešníka, CSc., Mgr. Róberta Obertu
4. Návrhy na zmenu stanov
5. Rôzne
6. Diskusia
7. Návrh uznesení
8. Záver

Mimoriadne Valné zhromaždenie (ďalej MVZ) otvoril predseda Výboru SPS Ivan Sarmány-Schuller, ktorý striedavo viedol rokovanie spolu s podpredsedníčkou Máriou Bratskou. Na základe prezenčnej listiny predseda SPS konštatoval, že zhromaždenie je uznášania schopné. Prítomných 52 členov schválilo jednohlasne program schôdze a do jednotlivých komisií týchto členov:

Návrhová komisia: Radomír Masaryk, Katarína Cabanová, Eva Szobiová.

Volebná komisia: Matej Czako, Viera Andreánska, Peter Halama.

Mandátová komisia: Eva Farkašová, Stanislav Hvozdk, Elena Pipíšková.

Ivan Sarmány-Schuller oboznámil prítomných so správou o činnosti SPS za rok 2011 a dôvodoch doplnujúcich volieb nových členov výboru za pôvodných členov Jolanu Laznibatovú, Michala Čerešníka, Róberta Obertu. MVZ členov SPS pri SAV prijalo predloženú správu o činnosti SPS pri SAV jednohlasne.

V ďalších bodoch programu sa prítomným účastníkom zhromaždenia predstavili kandidáti na nových troch členov Výboru SPS pri SAV v tomto poradí: Radoslav Blaho, Mária Budzáková, Alena Hrašková, Michaela Tatárová. Radomír Masaryk objasnil účel návrhov na zmeny v stanovách a prezentoval úpravy v jednotlivých bodoch. Na základe bohatej diskusie k návrhom sa upravilo znenie menených bodov. Takto upravené stanovy boli prítomnými jednohlasne schválené.

Matej Czako za volebnú komisiu informoval zhromaždenie o priebehu volieb a sčítavaní hlasov a na ich základe vyhlásil voľby za platné. Odovzdaných bolo 52 lístkov, z toho 1 neplatný. MVZ členov SPS pri SAV schválilo návrhy na zmeny stanov (bližšie pozri plné znenie stanov SPS aj so zmenami na s. 38) a na základe predložených návrhov a pripomienok prítomných v diskusii za členov Výboru SPS pri SAV zvolilo Radoslava Blahu počtom hlasov 48, Michaelu Tatárovú 38 hlasmi, Máriu Budzákovú počtom hlasov 34. Alena Hrašková s 31 hlasmi sa stáva náhradníčkou.

V diskusii okrem iných vystúpili zástupcovia SKP - František Skokan a Psychodiagnostiky - Vladimír Černý. Hlavnou témou sa stali pripomienky zo strany SKP na nedostatok vhodných psychologických metódik (konkrétne na posudzovanie vodičov motorových vozidiel),

ktoré už nezodpovedajú aktuálnym požiadavkám. Ako najvýznamnejší bod zaznela výzva na trojstranné stretnutie (SKP, Psychodiagnostika, SPS), ktorého zorganizovaním bol poverený predseda Výboru SPS Ivan Sarmány-Schuller. Témou má byť prerokovanie a vyjasnenie stanovísk jednotlivých inštitúcií k vydávaniu a používaniu neštandardizovaných alebo zastaraných testov, resp. výzva, aby Psychodiagnostika ponúkala štandardizované metodiky s platnými normami a určili sa pravidlá pri ich aplikácii a interpretácii.

Návrhová komisia v zložení Radomír Masaryk, Katarína Cabanová a Eva Szobiová pripravila návrh uznesenia, ktorý plénum jednohlasne schválilo. Na záver sa predsedajúci Ivan Sarmány-Schuller poďakoval za účasť všetkým prítomným členom, ako aj za prácu členom jednotlivých komisií a pozval ich na ďalší program v rámci 29. Psychologických dní.

Mária Bratská, Eva Farkašová

6. konferencia psychológie zdravia

Dňa 11. mája 2011 sa konala v Kongresovej sále MZ SR na Kramároch v Bratislave 6. Celoslovenská konferencia „Psychológia zdravia 2011“ s medzinárodnou účasťou. Konferenciu organizovala Sekcia psychológie zdravia SPS pri SAV spolu s Národným ústavom srdcových a cievnych chorôb v Bratislave, VŠ ZaSP sv. Alžbety v Bratislave, Kanceláriou WHO na Slovensku a KISH Košice.

Program tohtoročného stretnutia bol rozhodne ovplyvnený zvláštnou, krízovou a napätou situáciou, ktorá je už dlhší čas nielen v psychologickkej obci a na SZU. Napriek tomu, že aj vedenie SKP si začína uvedomovať, že ťažisko vývoja a aktuálnych trendov v európskej aj svetovej psychológii zaujíma Psychológia zdravia, paradoxom je nezájum, ak nie ignorovanie tohto faktu u značnej časti našej „reprezentatívnej odbornej verejnosti“ o problematiku. Jedným z hlavných dôvodov, ako je zrejme, je našťastie/žiaľ aj nie dostatočná lukrativnosť tejto špecializácie. A to napriek faktu, že tohtoročná konferencia bola ako vzdelávacia akcia hodnotená kreditmi.

Jedným z cieľov tohtoročného stretnutia bolo vyvolať aj medzi samotnými psychológmi verejnú diskusiu k aktuálnym otázkam. Preto sme pozvali na diskusný blok „Kam smeruje psychológia zdravia?“ okrem prof. D. Kováča aj hlavnú odborníčku dr. E. Heftyovú, zástupcu SKP - dr. F. Skokana, dr. Š. Matulu z „OZ Komora psychológov“ a dr. G. Bianchiho z KBSBK SAV.

Bez ohľadu na sebakvalitnejšiu prípravu diskusného, bloku by sme pravdepodobne nedospeli k iným záverom, ako konštatovala hlavná odborníčka svojimi bonmotmi: 1. „treba zrušiť MZ a vytvoriť Ministerstvo psychológie.“ Bonmot 2. „so starými sa nedá, jediní, ktorí chápu vývoj a s ktorými sa dá, sú mladí“. Pravdepodobne pozabudla na to, koľko má rokov a kam patrí ona. Nepochybne sme našim tradičným hosťom z ČR vytvorili nie najlepšie divadlo a obraz toho, kam smeruje psychológia (zdravia) u nás.

Hektická a neukončená diskusia bola žiaľ/našťastie prerušená tlačovou konferenciou, ktorú si naplánovala pracovná skupina mladých výskumníkov z košického KISH s hlavným hygienikom za účasti médií o medzinárodnom výskumnom projekte HBSC 2009/2010.

Vykompenzovanie organizačných a ideových nezrovnalostí z prvej časti konferencie sa snažili prednášajúci účastníkom vynahradiť v časti 2. výskum a 3. varia, ktoré záujemcom o serióznu PZ poskytli aktuálny informačný štandard a kvalitu, charakteristické pre naše konferencie aj v minulosti. Vzhľadom k zaujímavým a pomerne obsiahlym materiálom odkazujem záujemcov o problematiku na novozriadenú web. stránku Sekcie psychológie zdravia www.psychologiazdravia.sk, na ktorej bude možné nájsť okrem novších informácií aj najnovšie materiály týkajúce sa diania v tejto oblasti u nás aj v zahraničí, ako aj staršie zborníky, a samozrejme texty prednášok z referovanej konferencie.

Vzhľadom k predchádzajúcim ročníkom, v snahe byť objektívny a primerane kritický, nebudem hodnotiť toto podujatie, nechám to na účastníkoch a čitateľoch.

Napriek skepse, kríze v psychologickvej obci a „nelukratívnosti“ tohto podujatia, verím, že v tradícii našich stretnutí budeme pokračovať opäť na budúci rok. Ten budúci je významný aj pre nás tým, že 26. medzinárodná konferencia EHPS sa uskutoční v Prahe v termíne 21.- 25. 8. 2012. Podrobnejšie informácie nájdú záujemcovia na www.ehps2012prague.com

Dušan Selko

25. medzinárodný kongres individuálnej psychológie

Uprostred horúceho leta 14. – 17. júla 2011 sa vo Viedni konal 25. medzinárodný kongres individuálnej psychológie, ktorý zorganizovala Medzinárodná asociácia individuálnej psychológie IAIP. I keď sa kongres koná každé tri roky, tento rok bol zvlášť významný, lebo sa konal pri príležitosti 100. výročia založenia individuálnej psychológie.

Kongresu predchádzala významná udalosť. Pozostatky Alfreda Adlera, ktoré boli doteraz uložené-stratené v Edinburgu, objavil pred štyrmi rokmi honorárny konzul Rakúska John Clifford v krematóriu Warriston, hoci predtým sa všetci domnievali, že Adlera pochovali na cintoríne Springbank. Štyri roky trvalo, kým boli vybavené všetky náležitosti a urna zo Škótska sa vrátila podľa želania jeho jedinej vnučky Margot do Viedne. 12. júla sa aj za jej účasti konal slávnostný ceremoniál, pri ktorom uložili Adlerove pozostatky do čestného hrobu mesta Viedne.

Sto rokov po jeho úmrtí sa teda konal kongres tematicky nazvaný **Separácia - Trauma - Vývoj**. Cieľom bolo diskutovať o vývoji teórie i praxe individuálnej psychológie, a tiež objasniť, ako sa Adler oddelil od Freuda (separácia) a ako jeho smrť (trauma) ovplyvnila jej rozvoj.

Po otvorení kongresu mal kľúčovú prednášku profesor Wilfried Datler a nazval ju: **Jednota individuálnej psychológie - fikcia?** Následne k nej diskutovali viacerí lektori z USA, Nemecka, Francúzska, Talianska a Izraela. Rozdiely boli identifikované predovšetkým v otázkach odlišného ponímania nevedomia, roly terapeuta a významu pojmu cit spolupatričnosti. Popoludní sa konali prednášky v sekciách, kde odznel aj príspevok Rozvoj adlerovskej psychológie na Slovensku.

Na druhý deň sa konali ďalšie plenárne prednášky, tematicky nazvané: **Medzi pádom a prežitím. Vplyv separácie na vývin a psychoterapiu hraničných porúch**. Andrea Ferrero predniesol tému Ako riešiť separáciu. Teoretické a technické otázky sekvenčnej krátkodobej adlerovskej psychodynamickej psychoterapie, Eva Presslich-Titscher tému Aká terapia je vhodná pre hraničných pacientov? a Kristin White príspevok Relevantnosť foriem na dôkazoch založenej liečby pre každodenný život psychoterapeuta. Popoludní boli zasa prednášky v sekciách a večer koktailová recepcia na viedenskej radnici.

Tretí deň kongresu sa niesol v znamení témy **Návrat k neznesiteľnému. O liečbe traumatických zážitkov**. Pozvané prednášky predniesli: Anna Maria Bastianini – Emócie zdrvujúcej bezmocnosti a ich dôsledky, Urte Finger-Trescher - Trauma a znovuustanovenie. Alebo: Prečo je také zložité porozumieť dôsledkom traumatických skúseností a Christopher Shelley - Holistický prístup k analýze a liečbe detí a adolescentov, ktoré zažili traumy.

Napokon posledný kongresový deň bol nazvaný **Vývoj a vzťahy. K súčasnej teórii citu spolupatričnosti**. Prednesené prednášky sa nazývali: Vývin osobného uvedomenia cez rané vzťahy (Mary Target), Skupinová príbuznosť malých detí (Cathy Urwin), Ako sa výsledky súčasného výskumu vzťahujú k adlerovskému konceptu citu spolupatričnosti (Ursula Oberst).

Kongres ukázal, že dnes sa individuálna psychológia rozvíja v dvoch základných smeroch a ich nespočetných variáciách. V Rakúsku a na väčšine územia Nemecka je silne ovplyvnená psychoanalýzou, psychoterapeuti pracujú dlhodobou terapiou (360 sedení), základnými metódami sú voľné asociácie a používajú pohovku. V USA, Veľkej Británii, Švajčiarsku, napokon aj u nás, a v ďalších krajinách nazývame individuálnu psychológiu často adlerovskou psychológiou, pracujeme s klientom často pomocou krátkodobej psychoterapie, používame rané spomienky a analyzujeme rodinnú konšteláciu. Kongres poukázal na tieto rozdiely, na rôzne chápanie a aplikovanie Adlerovej psychológie.

O štyri roky sa 26. kongres individuálnej psychológie bude konať v Paríži.

Daniela Čechová

44. ročník medzinárodnej letnej školy Rudolfa Dreikursa ICASSI

Na prelome letných mesiacov sa autorka tohto príspevku zúčastnila dvojtyždňového vzdelávacieho podujatia (International Committee of Adlerian Summer Schools and Institutes), ktoré sa konalo už 44. krát, tento rok vo švajčiarskom Hitzkirchu. Zúčastnilo sa ho do dvesto účastníkov z vyše 20 krajín. Model podujatia sa skladá zo štyroch blokov: troch odborných a štvrtého sociálneho.

Prvým blokom býva doobedňajšia plenárna prednáška. Profesorka psychológie Eva Dreikurs-Ferguson začala blok prednášok svojím vstupom, ktorý nazvala: *Adlerovská psychológia: Prvých 100 rokov a čo potom*. Jej prednáška bola aj reakciou na 25. Kongres individuálnej psychológie, ktorý sa konal pred ICASSI vo Viedni. V Európe sa

individuálna psychológia udržala podstatne viac ovplyvnená psychoanalýzou, ako v USA, kde sa po Adlerovej smrti najviac angažovali Rudolf Dreikurs, Lydia Sicher, Bernard Shulman a Harold Mosak.

S témou *Životný štýl: Teória a demonštrácia* sa prezentovala aj u nás známa Yvonne Schürer zo Švajčiarska. Demonštráciou v praxi pozoruhodne potvrdila Dreikurov názor, ktorý varoval pred zbieraním veľkého množstva faktov a tvrdil: ak máš dva body, už ich môžeš spojiť.

Kanadská terapeutka Marion Balla z Ottawy sa venovala tematike *kooperácie medzi rodmi*. Adler a Dreikurs predbehli dobu, v ktorej žili, svojimi názormi na rovnocennosť medzi mužmi a ženami a Marion je ich nasledovníčkou.

Zivit Abramson z Izraela predniesla tému *Sociálna rovnosť a demokracia*. Citovala v nej Tonyho Blaira: „...because my freedom is not about my freedom, it is about the right to recognize yours“ a Adlera: „...in the entire history of mankind you will find no isolated person“ a zamýšľala sa na tým, prečo teda ľudia uprednostňujú hierarchizáciu a súťaživosť.

Profesor klinickej psychológie z Chicaga Paul Rasmussen, autor novovydanej knihy o emóciách, nazval svoju prednášku *Roads to Joy. The Adlerian Map*. Pútavo prezentoval rozličné emócie a problémy, ktoré s nimi ľudia majú, nakoľko ciele, ako dosiahnuť pozitívne emócie, sú nereálne (napríklad „Každý ma musí milovať.“) Adlerovskou mapou, ako zažívať pozitívne emócie, sú cit spolupatričnosti, povzbudzovanie, starostlivosť o vzťahy a starostlivosť o seba samého.

Výborná bola aj prednáška s demonštráciou Betty Lou Bettner a Rachel Shifron *Závisť v párových vzťahoch*. Závisť podľa nich pochádza z nevyriešených súrodeneckých konfliktov a upozornili na potrebu, aby rodičia sledovali a ošetrovali vzťahy medzi súrodencami. Demonštrovali to na raných spomienkach páru, ktorý bol rozídený. Mužova raná spomienka hovorila o pomoci mladšiemu súrodencovi, ženina o tom, ako bábike chorého brata odstrihla drôtičky, aby nemohla hýbať rukami a nohami...

Gerhard Baumer, terapeut z Berlína, prezentoval *Sny* a ako poukazujú na životný štýl, možné riešenia problémov a prípravu na ďalšie životné kroky klienta. Z adlerovského hľadiska nevedomie je nepoznané a to, čo sa nehodí do nášho životného štýlu, čo nemôžeme akceptovať. Venoval sa aj rozdielom medzi snami a ranými spomienkami. Potom analyzoval sny troch účastníkov.

Dobrý priateľ Slovenska Francis Walton predstavil svoju techniku Pozoruhodné zistenia, ktorá vyšla aj v slovenčine v knižke *Ako vychádzať s deťmi a adolescentmi*. Účastníci ICASSI ju však veľmi nepoznali, preto dal Frank možnosť vyskúšať si ju v pároch a malých skupinách. V praxi ju osobne používam pri poradenstve rodičom, učiteľom ale i v párovej terapii a v oblasti pracovných problémov a skutočne efektívne odhaľuje oblasti menejcennosti a jej kompenzácie.

Druhý a tretí odborný blok sú kurzy v malých skupinách. Prvý týždeň som mala možnosť zúčastňovať sa kurzu *Porozumenie a facilitovanie skupín a skupinová dynamika* s anglickou lektorkou Karen John. Učili sme sa o prototypoch skupinového kontraktu, o úlohách skupiny, čo tvorí skupinovú dynamiku a ako efektívne pracovať so skupinou. Neopomenuli sme štádiá vývoja skupiny, spätnú väzbu, dimenzie facilitačných

štýlov a terapeutické, ale i deštruktívne faktory skupinovej práce. Predovšetkým však sme mali možnosť prežívať dianie v skupine, napokon išlo o zážitkovú skupinu. A bolo to naozaj zaujímavé. Veď už skutočnosť, že skupinu tvorilo 11 účastníkov z deviatich krajín, riadne zdynamizovala celý proces.

Ďalší kurz *Závislosti*, viedol Jim Holder, ktorý pracuje so závislými už vyše tridsať rokov. Čitateľov bude azda zaujímať, akým štýlom sa pracuje v Spojených štátoch. Jim má možnosť vidieť klienta štyri, maximálne päťkrát, toľko dní je totiž pacient v odvykacom zariadení; čo zasa súvisí s tým, že zdravotná poisťovňa mu viacej dní neuhradí. Jim teda pracuje maximálne efektívne. Je autorom na adlerovskej psychológii založenej metódy liečby závislosti, ide s klientom rovno do srdca jeho súkromnej logiky - do raných spomienok a dokonca v rámci zmeny „prepisujú“ rané spomienky. Zdalo sa mi to najprv nemožné, ale demonštrácie v skupine a Jimova osobnosť boli presvedčivé. Potom samozrejme klientov odporúča terapeutom pracujúcim ambulantne.

Napokon posledný kurz, ktorého som sa zúčastnila, viedla Zivit Abramson a mal názov *Páry a sexualita*. Skupinu tvorilo až 26 účastníkov, väčšinou z Nemecka a Švajčiarska, mnohí sa jej kurzu zúčastňujú už po niekoľkýkrát. (Inak v Nemecku úspešne organizuje kurzy adlerovskej terapie Peter Pollak, otec ktorého pochádza z Bratislavy, Peter však už slovensky nevie.) Zivit je autorkou kníh z oblasti párovej terapie a predovšetkým fantastickou psychoterapeutkou. Má svojský štýl, priamy a súčasne úctivý, rešpektujúci. Účastníci sa predbiehali v tom, aby mohli byť dobrovoľníkmi na demonštráciách, ktoré viedla. V rámci teórie sme preberali otázky moci v sexualite, kľúčové ingrediencie dobrého sexu, sexuálny script a sexuálne fantázie a inkompabilitu z nich vyplývajúcu. Ak všetko vyjde, budú mať aj slovenskí psychológovia možnosť zúčastniť sa jej kurzu, pretože prisľúbila trojdňový výcvik v Bratislave.

Podujatie bolo tento rok vďaka administrátorovi Johnovi Newbauerovi výborne zorganizované a po odbornej stránke skutočne prínosné a obohacujúce.

Daniela Čechová

Adlerovské letné stretnutia

7. ročník

V malebnom prostredí Belušských Slatín, v obklopení voňavých ihličnatých stromov sa začiatkom leta uskutočnilo siedme letné adlerovské stretnutie. Akcia bola už tradične určená pre všetkých záujemcov o adlerovskú individuálnu psychológiu a predovšetkým pre záujemcov o praktické vzdelávanie v psychoterapii. Nosnou témou boli metódy a analýzy životného štýlu. Stretnutie lektoroval s úžasným prekladom veľmi vytrvalej a pohotovej tlmočnice Dr. Alain Drimmer z Francúzska. Množstvo praktických skúseností a teoretických znalostí s prímou ľudskosti vytvorilo zmes odbornoprakticko-teoretického zážitku z možnosti naživo Alaina Drimmera zažiť.

Každý jeho vysoko odborný vstup mal pečať vysokej kvality. Dr. Alain Drimmer študoval klinickú a experimentálnu psychológiu na Roosevelt University v Chicagu. Neskôr študoval v Inštitúte Alfreda Adlera individuálnu terapiu, psychodynamickú diagnostiku, rodinné poradenstvo a arteterapiu. Na Oxford University získal DEA v sociálnej psychológii a diplom DESS z klinickej psychológie a testovania na Univerzite Sorbonne v Paríži. Má vlastnú klinickú prax v Paríži, v rámci ktorej sa zaoberá adlerovskou dlhodobou a krátkodobou terapiou u dospelých a tiež rodinnou a párovou terapiou. Zároveň realizuje supervíziu a výcviky v poradenstve, ľudských zdrojoch, prevencii násillia a HIV prevencii. V toto leto tento úžasny adlerovský praktik predviedol veľmi brilantnú ukážku svojich nazhromaždených skúseností i na Slovensku. Celý program bol prepletený myšlienkou, že byť adlerovcom nie je len vlastniť kvantum poznatkov, ale je to predovšetkým životná filozofia a postoj, ktorý vylepšuje život. Prednáška o zmysle života bola cez jednoduché otázky pre účastníkov o ich vlastnom zmysle života posunutá do roviny úvah a preskúmaných výstupov o ľudskom šťastí. Život, ktorý by podľa A. Alaina mal znamenať niečo ako cit spolupatričnosti, je najkomplikovanejším z konceptov. Veľmi pútavo analyzoval na množstve praktických príkladov správne a nesprávne používanie citu spolupatričnosti či budovanie závislosti. Interessantne popísal vhodné a nevhodné používanie citu spolupatričnosti vo vzťahu terapeut a klient. Okrajovo na príkladoch popísal používanie citu spolupatričnosti u pomáhajúcich profesií, čo oslovilo najmä účastníkov z radu tzv. „nepsychológov“. Cez veľmi praktické príklady a rady efektívneho nakladania s empatiou, návodov ako sa vyhnúť napĺňaniu sebeckých cieľov superiority sa vo svojej prednáške posunul k výchove a adlerovskému spôsobu výchovy. Famózne popísal ciele a princípy napĺňania adlerovských myšlienok a poslstva práve v interakcii s deťmi. Jeho poslstvo sa pritom nieslo v duchu A. Adlera, nerobiť z detí „malých-veľkých závislých“... Som presvedčená, že všetkých účastníkov tohto vysoko odborného stretnutia zaujala interpretácia snov. Na troch demonštráciách a následných troch analýzach raných spomienok sme sa všetci jazykom snov a jazykom myšlienok pokúšali interpretovať. Alan pri interpretácii bravúrne predviedol ukážku použitia voľných asociácií. Cez interpretáciu sna sa plynule preniesol k raným spomienkam klienta, dobrovoľníka spomedzi účastníkov, a popísal jeho životný štýl. Pri demonštráciách sa nevyhol ani adlerovským „zlatým baniam“, kedy terapeut veľmi obratne uchopí to, čo klient popisuje. Ak je v tom terapeut úspešný, výsledkom je súlad, hypotézy a interpretácie plynú súbežne. Pri hľadaní vnútornej logiky klienta potom nachádzame i súvislosti jeho konania. Alain účastníkom odovzdal mnoho cenných rád, týkajúcich sa práve interpretácie snov. Vychádzajúc z myšlienky R. Dreikursa, že každý jedinec je dosť schopný na to, aby sám pochopil svoje vlastné problémy, si účastníci v diskusii vymieňali názory, náhľady a praktické skúsenosti z therapeutickej praxe. Veľmi cenné boli i informácie o štruktúre a priebehu stretnutí s klientom. Okrem tzv. formálnych inštrukcií, ktoré napomôžu klientovi i terapeutovi, sa lektor zameral na tému kladenia otázok v terapii. Neobišiel ani tzv. magickú otázku a venoval sa i technike ukážky rozdielu medzi faktami a interpretáciami. Sami účastníci letnej školy boli nielen pasívnymi účastníkmi, ale i veľmi zvedavými poslucháčmi. Po každom vstupe zahrnuli lektora

množstvom otázok, na ktoré s francúzskou nonšalantnosťou pohotovo a pútavo odpovedal. Alanova manželka Sylvie, ktorá pricestovala na Slovensko spoločne s ním, sa vďaka veľmi príjemnej atmosfére v pracovnej skupine podujala podeliť sa s nami o pár zistení z jej praxe terapeuta a zamerala sa najmä na tému demokracie v rodine.

Program letnej školy bol v toto leto úžasne premyslený. Prednášky striedali praktické ukážky, diskusia, zážitkové aktivity, do ktorých boli zapojení i účastníci. Nesmierne prínosná bola supervízia prípadových štúdií účastníkov. Pre mňa však bola vyvrcholením ukážka terapie, kde Alan spoločne so Silviou predviedol ukážku princípu práce terapeutického páru v párovej terapii. Mužsko-ženským náhľadom sa spoločne zahĺbili do terapie a bolo skutočným zážitkom vidieť ich pracovať spoločne. Fluidum týchto dvoch terapeutov ovplyvnilo nielen priebeh terapie, ale nieslo sa všetkými dňami stretnutia, tak presiaknutého úprimnosťou a ľudskosťou.

Keďže letná škola nie je určená len pre dospelých, majú v nej každoročne svoj priestor i deti, nesmieme vynechať teda ani tie. Je veľmi príjemné, ak od teenagerov počujete pozitívnu spätnú väzbu. Práca v ich skupine s lektorkou Kristínkou obohatená o vstupy Alana a Sylvie, bola pre ne veľmi pútavá. Rozhodne nemali čas na nudu a spoločne sa zábavnou formou veľa dozvedeli. Myslím si, že určite netušili, že za prácou v skupine sa vlastne skrývajú aktivity z oblasti osobnostného rastu. Je však pravdepodobné, že vďaka úžasnej aplikovateľnosti Adlerových myšlienok v živote sa im budú vynárať vždy vo chvíli ak niekto bude siahnať na ich „slobodu“. Asi najkrajším ocenením pre organizátorov boli otázky malých dospelých účastníkov na záver: či a kedy bude letná škola na budúce leto?

Adlerovské letné stretnutie však nebolo len o celodennej práci v skupine. V čase prestávok a po programe bol priestor na oddych, relaxáciu v prírode a nadväzovanie kontaktov v neformálnej atmosfére. V malých diskusných skupinách pri šálke kávy sa prebralo mnoho odborných i priateľských tém. To, že všetky doterajšie akcie adlerovskej psychoterapeutickej spoločnosti sú zárukou vysokej odbornej úrovne, je už nepísaným pravidlom. Ak sa však k tomu pridá veľmi partnerská a priateľská atmosféra, stávajú sa letné stretnutia lákadlom. Organizačne perfektne zvládnutý chod stretnutia, lákavý program, krásne prostredie a všetci účastníci i tento rok vytvorili atmosféru, v ktorej sa nové informácie prijímajú s radosťou.

Lucia Bělová

Konferencia Aktuálne otázky pedagogiky, psychológie a poradenstva

V dňoch 17. 10 – 18. 10. 2011 sa v Banskej Bystrici na Katedre psychológie PF UMB uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia zameraná na problematiku aktuálnych otázok pedagogiky, psychológie a poradenstva. Konferencia sa konala pri príležitosti 20. výročia vzniku samostatnej katedry psychológie na UMB. Na konferencii vystúpili aj zahraniční odborníci z Českej republiky a Poľska.

Prvý deň stretnutia sa začal spoločným rokovaním v pléne. V úvode bol prezentovaný príspevok o histórii Katedry psychológie v Banskej Bystrici od jej začiatkov ešte v rámci bývalej samostatnej pedagogickej fakulty až po súčasnosť. Účastníci konferencie sa mohli podrobne oboznámiť s jej činnosťou, aktivitami a personálnymi zmenami. Katedra si musela vybojovať svoju samostatnosť a opodstanenosť v konkurencii s ostatnými odbornými pracoviskami. Išlo o neustále spájanie a oddeľovanie sa najmä od Katedry pedagogiky. Ďalšie príspevky v pléne mali už odborný charakter. Hovorilo sa o kríze vzdelávania spôsobenej predovšetkým globálnou ekonomikou tlakom ekonomického trhu. Vzdelanie sa prispôsobuje požiadavkám trhu, čoho dôsledkom je krátke (lacné) protovedecké polovzdelanie. Hodnota vzdelania klesá na úroveň tovaru a meria sa predovšetkým uplatniteľnosťou na trhu práce. Východiskom by malo byť nehodnotiť vzdelanie len podľa kvantitatívnych ukazovateľov, mala by sa rešpektovať idea ľudskej dôstojnosti a idea humanity. Ďalším zaujímavým problémom bolo zamyslenie sa nad problematikou nudy žiakov v škole a možnosťami jej riešenia. Hovorilo sa tiež o problematike pripravenosti detí pre vstup do základnej školy. V popoludňajších hodinách prvého dňa potom prebiehalo rokovanie v dvoch paralelných sekciách. Príspevky v prvej sekcii boli zväčša orientované na problémy poradenstva v kontexte 21. storočia. V druhej sekcii rezonovali dve ústredné témy. Prvá sa týkala úlohy školského psychológa v prostredí súčasnej školy. V druhej sa riešili niektoré vybrané problémy z prostredia súčasných škôl, napr. možnosti diagnostikovania žiakov, programy na rozvíjanie niektorých stránok žiakovej osobnosti (rozvoj matematických schopností rómskych žiakov) a pod. Aj druhý deň rokovania prebiehal v dvoch sekciách. Jednotlivé odborné témy sa týkali kvality a zmyslu života jedinca, sociálnej klímy v škole, úlohe učiteľa a žiaka pri edukácii. Otázky a problémy kvality života boli spojené predovšetkým s osobnostným premennými respondentov. Referujúci konštatovali, že kvalita života vyjadrená životnou spokojnosťou určitým spôsobom závisí od osobnosti človeka. Zaujímavé bolo aj poznávanie zmyslu života a zmyslu pre integritu v spojitosti s prevenciou kriminality (jedinci vo výkone trestu). Druhá sekcia sa zamerala na postavenie učiteľa a žiaka v kontexte súčasnej edukačnej reality. Hlbšia analýza publikačnej produkcie k rôznym aspektom edukácie v Čechách a zahraničí upozornila na niekoľko významných problémových okruhov. Zdôraznila sa nevyhnutnosť motivácie učiteľov v organizačnej kultúre školy ako aj profil výkonovej motivácie stredoškolských a vysokoškolských študentov. Bohatá diskusia sa rozprúdila k téme kľúčových kompetencií učiteľov, žiakov a študentov a ich možnosti predchádzať vzniku sociálno-patologických javov.

Konferencia splnila svoje ciele. Účastníci konferencie upozornili na niektoré dôležité problémy edukácie a ich riešenia. Vymenili si skúsenosti a nadviazali nové kontakty pre svoj ďalší odborný a vedecký rast. Prezentované príspevky budú publikované v zborníku.

Vladimír Salbot

Konferencia Križovatky III

„Prevýchova včera a dnes. A zajtra?“

19. októbra 2011 Diagnostické centrum v Záhorskej Bystrici v spolupráci s národnou sekciou Medzinárodnej spoločnosti výchovných komunit FICE a tento raz aj v spolupráci s Pedagogickou fakultou UK v Bratislave, pri príležitosti 65. výročia jej založenia, zorganizovalo v Spoločenskom dome v Záhorskej Bystrici, v poradí už tretiu konferenciu Križovatky. Konferencie sú určené pre špeciálne výchovné zariadenia a spolupracujúce inštitúcie so snahou oslovovať odborníkov s aktuálnymi témami a tiež s cieľom prehlbovania ich vzájomnej spolupráce. Tohtoročná konferencia takto nadviazala na vynárajúcu sa tradíciu konferencií „Križovatky“, ktorá začala v roku 2009 témou „Práca s rodinou“, pokračovala v roku 2010 otázkou „Škola alebo výchova?“ a hlavnou témou konferencie v roku 2011 bola opäť provokujúca téma „Prevýchova včera a dnes. A zajtra?“.

Hlavnou témou sa organizátori snažili upriamiť pozornosť na hodnotenie a tiež na ďalšie smerovanie práce s deťmi a mládežou s dissociálnymi poruchami správania v rezidenciálnej starostlivosti. Tieto otázky súvisia aj s aktuálnou spoločensko-politickou situáciou, ktorá sa bytostne dotýka reedukačných a diagnostických centier, pretože v programovom vyhlásení vlády Ivety Radičovej je naplánovaný prechod týchto zariadení z rezortu Ministerstva školstva SR pod rezort Ministerstva sociálnych vecí a rodiny SR, čo predstavuje očakávanie zásadnej zmeny. Tento plán vyvoláva v dotknutých zariadeniach mnohé otázky a neistoty. Aj preto organizátori pozvali na konferenciu generálneho riaditeľa Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny, MUDr. Ivana Juráša, ktorý predstavil plánovanú koncepciu a tiež vyvolal svojim vystúpením bohatú diskusiu.

Konferenciu v pléne otvoril odborným príspevkom „Spôsoby a štýly prevýchovy“ profesor Miron Zelina, pričom pružne prepájal zhrnujúce teoretické poznatky s praxou. Pohľad na dva rozličné klasické pedagogické prístupy priniesol vo svojom príspevku docent Albín Škoviera, keď z rôznych hľadísk porovnával koncepcie A. S. Neilla a A. S. Makarenka, ich odkazy sa ukazujú ako nadčasové, stále aktuálne a inšpirujúce. Copingové stratégie a možnosť ich formovania sa objavili hneď v dvoch príspevkoch v pléne, profesor Vladimír Labáth a docentka Mária Bratská predstavili svoje programy na zvládanie záťažových situácií, overené a aktuálne využívané v praxi. Vzácnymi hosťami boli i kolegovia z Českej republiky, docentka Věra Vojtová sa vo svojom príspevku venovala inkluzívnej dimenzii informovanej intervencie u detí s rizikom poruchy správania a plenárny program konferencie uzatvorili autori PhDr. Zdena Filípková a Mgr. Jindřich Exner svojím príspevkom s názvom „Grilování“ aneb probační program Proxima Sociale, o.s.“, v ktorom priblížili probačný program pre delikventných adolescentov, ktorý sa u našich západných susedov úspešne realizuje už niekoľko rokov.

Ďalšie príspevky odzneli v dvoch sekciách, témy boli bohaté, často rezonovala téma reziliencie, potreby lásky vo výchove a prevýchove, ale aj otázky prežívania spravodlivosti a svedomia u problémovej mládeže, problematika detí z detských domovov a podobne. Odznelo celkom 21 príspevkov, z toho 4 posterové prezentácie.

V tomto roku sa konferencie Križovatky III zúčastnilo viac ako 200 účastníkov, čo je takmer dvakrát viac ako minulý rok. Veríme, že takýto pre Križovatky rekordný počet účastníkov prilákal plnohodnotný a aktuálny program konferencie. Odborníci zaoberajúci sa výchovou a prevýchovou v rezidenčnej starostlivosti a tiež odborníci z ďalších spolupracujúcich inštitúcií majú stále záujem o výmenu poznatkov a názorov a aj o príležitosť stretnúť sa s kolegami v kontexte odborných i medzirezortných diskusií, pretože príležitostí pre takéto stretnutia je na Slovensku stále málo. Osobitne oceňujeme narastajúcu aktívnu účasť predstaviteľov významných vzdelávacích inštitúcií, najmä Pedagogickej a Filozofickej fakulty UK v Bratislave a Masarykovej univerzity v Brne.

Okrem zaujímavého programu je konferencia Križovatky každoročne charakteristická aj príjemnou atmosférou, aj preto sa organizátori konferencie už teraz tešia na jej ďalší ročník. Konferencia Križovatky IV je plánovaná na 25.10.2012 a bude sa venovať problematike agresie a agresivity.

Zborníky z konferencií Diagnostické centrum v Záhorskej Bystrici pravidelne sprístupňuje záujemcom na svojej webovej lokalite www.dcm-zahorskabystrica.sk.

Viera Hudečková

Katedra psychológie FiF UK v Bratislave

si Vás dovoľuje pozvať na

**Študentskú vedeckú konferenciu
v šk. r. 2011/2012**

z príležitosti

**katedrového kola
študentskej vedeckej a odbornej činnosti**

19. 12. 2011

pondelok

o 8,30 h

**FiF UK Bratislava, Gondova 2
G 241**

**Katedrového kola študentskej vedeckej a odbornej činnosti
sa majú možnosť zúčastniť**

**študenti 1. až 3. ročníka bakalárskeho štúdia na KP FiF UK
a**

**študenti 1. a 2. ročníka magisterského štúdia na KP FiF UK
so svojimi prácami**

**v rozsahu 30 – 40 normostrán (vrátane literatúry a bez príloh)
(1 normostrana = 1800 znakov)**

Práce treba prihlásiť do 5. 12. 2011

a

**odovzdať do 12. 12. 2011 (v elektronickej a vytlačenej podobe)
doc. PhDr. M. Bratskej, CSc.**

**12. ročník medzinárodnej a 13. ročník celoslovenskej konferencie študentskej vedeckej a
odbornej činnosti - víťazov katedier psychológie vysokých škôl z ČR a SR
sa uskutoční**

30. – 31. 1. 2012

v priestoroch Umeleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci.

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

Katedra psychologie FF Univerzity Palackého v Olomouci bude ve dnech 30. – 31. ledna 2012 pořádat 12. ročník *Mezinárodní soutěže studentských prací*. Současně proběhne i *Celoslovenské kolo ŠPD*.

Dovolte mi, abych vás, za všechny své kolegy, pozvala na zmíněnou soutěž. Je pravda, že jsme tentokrát termín posunuli na neobvyklé datum, důvodem však bylo, na základě velmi kladných ohlasů z vaší strany, opět propojit soutěž studentských prací s konferencí *PhD existence II: česko-slovenská psychologická konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech konferenci*, pořádanou mými mladšími kolegy.

Pro tento ročník (soutěže i konference) byly vybrány prostory Uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci, které se nachází v centru města. Pokud si na www stránkách vyhledáte informace o této budově, dočtete se, že jde o „*barokní budovu bývalého jezuitského konviktu, jednu z nejstarších součástí olomoucké univerzity. Po náročné a velkorysé rekonstrukci získala Univerzita Palackého prostorný historický komplex s mnoha originálními prostory*“. Chci věřit, že výběr krásného a příjemného prostředí, včetně organizačních dovedností pracovníků a studentů naší katedry, převáží nad jistým nepohodlím, jež mohl uspišený lednový termín některým katedrám způsobit.

Těšíme se na shledání se známými i novými kolegy v Olomouci, v lednu 2012
Za organizační výbor MSPD Soňa Lemrová
lemrovas@ff.upol.cz

Se srdečným pozdravem

doc. PhDr. Vladimír Řehan
vedoucí Katedry psychologie
FF UP Olomouc

PhDr. Soňa Lemrová, PhD.
vedoucí organizačního výboru MSPD
lemrovas@ff.upol.cz
tel.: 58 563 3511

**KATEDRA PSYCHOLOGIE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI**

**VÁS ZVE NA
MEZINÁRODNÍ
STUDENTSKÉ PSYCHOLOGICKÉ DNY 2012**

12. ROČNÍK MSPD SE KONÁ VE DNECH:

30.- 31. ledna 2012

SOUČASNĚ PROBĚHNE

13. ROČNÍK

CELOSLOVENSKÉHO KOLA ŠPD

Základní informace k organizaci soutěže

Soutěž bude probíhat v budově Uměleckého centra Univerzity palackého v Olomouci (Univerzitní 3, 771 80 Olomouc)

Podmínky pro přihlášení soutěžních prací:

- Každá katedra může nominovat **maximálně dva studenty**, kteří budou prezentovat své studentské práce. Podmínka, maximálně dva studenti za každou katedru, platí i pro případ, že nominované práce mají více jak jednoho autora.
- Každá katedra může nominovat jednoho zástupce (akademického pracovníka) do poroty. Hodnocení prací bude na základě kritérií, která každý porotce obdrží předem.
- Mezinárodní kolo soutěže bude rozděleno na dvě sekce – na bakalářskou a magisterskou. V každé sekci budou vyhlášeny vítězné práce.

Do bakalářské sekce budou zařazeni studenti (a jejich práce), kteří v době konání soutěže studují na úrovni bakalářského stupně studia (nebo 1. až 3. ročník pětiletého magisterského studia).

Do magisterské sekce budou zařazeni studenti, kteří v době konání soutěže studují na úrovni navazujícího magisterského studia (příp. 4. či 5. ročník pětiletého magisterského studia). Pro zařazení do sekce je tedy určující aktuální ročník studia.

Parametry soutěžních prací:

- Maximální rozsah: 30-40 normostran, bez příloh (normostrana = 1800 znaků).
- Struktura práce by měla odpovídat odbornému textu.
- Součástí soutěžní práce je abstrakt v rozsahu maximálně 1500 znaků v českém/slovenském jazyce a dále jeho anglická verze. Abstrakty musí být zaslán v předstihu před termínem odevzdání plné verze soutěžní práce.
- Ústní prezentaci soutěžních prací je vymezen časový limit 15 min., dalších 10 minut je vyhrazeno diskusi. Při překročení časového limitu může být prezentace přerušena. Při prezentaci lze využít dataprojektor, (jiné požadavky na techniku sdělte při zaslání přihlášky do soutěže).

Ceny pro účastníky:

Vítáme možnosti vašich kateder přispět na ceny účastníkům soutěže (knihy, časopisy, sborníky atd.)

Důležité termíny:

do 30.05.2010 potvrzení účasti na soutěži, uvedení kontaktní osoby za vaši katedru, včetně elektronické adresy, na kterou budeme nadále zasílat informace o soutěži. Dále sdělení předběžného počtu účastníků za přihlašovanou katedru. Vše zasílejte na adresu: sona.lemrova@upol.cz

Soutěžní práce musí být odevzdány: **upravené termíny**

do **30.12. 2011** 1x v elektronické verzi (ve formátu pdf) na adresu

do **30.12. 2011** abstrakt (v požadovaném rozsahu, jazyk český či slovenský a anglický)

do **31. 12. 2011** 2x v tištěné verzi na adresu - Katedra psychologie, Filozofická Fakulta Univerzity Palackého Olomouc, Křížkovského 10, 771 80 Olomouc.

Další termíny:

do **20.12. 2011** nahlášení (jmenovitě) účastníků soutěže (1 porotce, 2 studenti)

Bližší informace týkající se organizačního zajištění soutěže budou zaslány dodatečně (ubytování, strava, konkrétní místnosti určené pro soutěž, časový harmonogram apod.).

Těšíme se na setkání v Olomouci v roce 2012 při dalším ročníku mezinárodní soutěže studentských prací,

PhDr. Soňa Lemrová, PhD.
vedoucí organizačního týmu MSPD Olomouc 2011

sona.lemrova@upol.cz

Informace k soutěži a hodnocení práce

Parametry soutěžních prací:

- Maximální rozsah: 30-40 normostran, bez příloh (normostrana = 1800 znaků).
- Struktura práce by měla odpovídat odbornému textu.
- Součástí soutěžní práce je abstrakt v rozsahu maximálně 1500 znaků v českém/slovenském jazyce a dále jeho anglická verze. Abstrakty musí být zaslán v předstihu před termínem odevzdání plné verze soutěžní práce.
- Ústní prezentaci soutěžních prací je vymezen **časový limit 15 min.**, dalších **10 minut je vyhrazeno porotě a diskusi**. Při překročení časového limitu může být prezentace přerušena.
- U každé soutěžní práce bude hodnocena její **písemná a ústní** prezentace. Za písemnou i ústní část lze získat maximálně 50 bodů, celkem práce může být hodnocena **maximálně 100 body**.
- Výsledné pořadí je stanoveno na základě průměrného hodnocení písemné verze a průměrného hodnocení ústní prezentace.

Autor/ka soutěžní práce:

Název práce:

Kritéria hodnocení ústní prezentace MSPD 2011

Hodnocené položky	Možnost přidělení bodů	Přiděleno bodů:
Obsah vystoupení (struktura, vyčerpání problematiky)	20 bodů	
Reakce na otázky a připomínky	10 bodů	
Názornost prezentace	10 bodů	
Podání, rétorika, zaujetí publika	5 bodů	
Dodržení časového limitu	5 bodů	
Celkem (max. 50 bodů)	50 bodů	

Otočit – druhá strana - kritéria písemné části

Kritéria hodnocení písemné části (prezentace) MSPD 2011

1.	Aktuálnost problematiky, originalita práce, společenská potřeba práce...	5 bodů
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	<i>Přiděleno bodů:</i>
2.	Úroveň a kvalita teoretické části práce (přehled poznatků), vzhled autora do problematiky, literární prameny, využití kvalitních tuzemské a zahraniční literatury...)	15 bodů
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	<i>Přiděleno bodů:</i>
3.	Metodologický aspekt výzkumu (formulace výzkumného problému, adekvátnost výzkumných otázek či hypotéz, přiměřenost výzkumného designu, volba metod sběru dat a jejich realizace, kvalita zpracování dat, interpretace výsledků, etika výzkumu ...)	15 bodů
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	<i>Přiděleno bodů:</i>
4.	Zpracování výsledků práce, interpretace výsledků .. (Provázání výsledků výzkumu s dosavadním poznáním o tématu adekvátnost přijatých závěrů, kvalita diskuse ,reflexe limitů práce ...)	10 bodů
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	<i>Přiděleno bodů:</i>
5.	Formální zpracování práce, (jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava práce, dodržení publikační (čítační)normy, přehlednost a struktura práce, zpracování příloh, tabulek, grafů ...)	5 bodů
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	<i>Přiděleno bodů:</i>
6.	Celkové hodnocení písemné části práce	Celkem bodů:
	<i>Slovní zdůvodnění:</i>	

PREHLAD KONFERENČNÝCH PODUJATÍ

Vo svete

2011

November 3 - 6, 2011
**52nd Annual Meeting of the
Psychonomic Society**
Seattle, Washington USA
Web: [http://www.psychonomic.org/
annual-meeting.html](http://www.psychonomic.org/annual-meeting.html)

November 4 - 6, 2011
Crossroads of Psychology and Law
Yerevan, Armenia
Web: <http://plcarm2011.com/>

November 15 - 18, 2011
**Caribbean Regional Conference of
Psychology: Psychological Science
and Wellbeing - Building Bridges
for Tomorrow**
Nassau, Bahamas
Web: <http://www.crcp2011.org/>

December 5 - 8, 2011
**International Conference on
Psychology & Allied Professions
Sri Lanka**
Colombo, Sri Lanka
Web: www.icpapsl2011.com

December 6 - 8, 2011
**The 3rd Conference of the
International Association of Muslim
Psychologists**
Kuala Lumpur, Malaysia
Web: www.iaompsy.org

December 21 - 23, 2011
**Second International Conference on
Indigenous and Cultural Psychology**
Bali, Indonesia
Web: <http://icicp2011.unud.ac.id/>

2012

January 21 - 27, 2012
**The 26th Annual San Diego
International Conference On Child
and Family Maltreatment**
San Diego, USA
Web: www.sandiegoconference.org

January 27 - 29, 2012
**38th National Annual Conference of
the Indian Association of Clinical
Psychologists**
Pune, India
Web: www.naciacp2012.com

February 13 - 14, 2012
**Annual International Conference on
Cognitive and Behavioral
Psychology (CBP 2012)**
Singapore
Web: www.cognitive-behavior.org

March 3 - 6, 2012
20th European Congress of Psychiatry
Prague, Czech Republic
Web: www.epa-congress.org

March 20, 2012
4th Israeli Conference for the Study of Contemporary Spiritualities (ICSCS)
Haifa, Israel
Web: www.spirituality.haifa.ac.il/4th_conf/index_en.html

March 26 - 29, 2012
Planet Under Pressure: new knowledge towards solutions
London, UK
Web: www.planetunderpressure2012.net

April 13 - 14, 2012
Pain in the Baltics (3rd International Symposium)
Vilnius, Lithuania
Web: www.balticpain2012.com

June 21 - 23, 2012
IV Regional Congress of the Interamerican Society of Psychology / IV Congreso Regional de la Sociedad Interamericana de Psicología
Santa Cruz, Bolivia
Web: www.upsa.edu.bo/sip2012/index.php

June 28 - 30, 2012
Europlat 2012: European Psychology Learning and Teaching Conference
Vilnius, Lithuania
Web: www.europlat.org/s.php?p=3

July 3 - 5, 2012
International Test Commission Conference. Modern Advances in Assessment: Testing and Digital Technology, Policies, and Guidelines
Amsterdam, The Netherlands
Web: <http://www.itc2012ams.com/>

July 8-12, 2012
22nd Biennial Meeting of the International Society for the Study of Behavioural Development
Edmonton, Canada
Web: www.psych.ualberta.ca/issbd2012/

July 10 - 14, 2012
16th European Conference on Personality (ECP16)
Trieste, Italy
Web: www.theoffice.it/ecp16

July 17 - 21, 2012
21st International Congress of the International Association for Cross-Cultural Psychology
Stellenbosch, South Africa
Web: www.iacep2012southafrica.co.za

July 22 - 27, 2012
30th International Congress of Psychology
Cape Town, South Africa
Web: www.icp2012.com

August 2 - 5, 2012
120th Annual Convention of the
American Psychological Association
Florida, USA
Web: www.apa.org

August 29 - September 1, 2012
12th International Congress of
Behavioral Medicine
Budapest, Hungary
Web: www.icbm2012.com/

November 15 - 18, 2012
53rd Annual Meeting of the
Psychonomic Society
Minneapolis, Minnesota, USA
Web: [http://www.psychonomic.org/
annual-meeting.html](http://www.psychonomic.org/annual-meeting.html)

November 22 - 25, 2012
Second International
Multidisciplinary Forum on
Palliative Care
Florence, Italy
Web: www.imfpc.org

PRVÁ FAKULTA PSYCHOLÓGIE NA SLOVENSKU

Pojem psychológia má už niekoľko desaťročí významné postavenie v celosvetovom i zahraničnom systéme vied. Ide o profesiu, ktorá je spoločensky žiaduca a svoju pozornosť orientuje na riešenie širokého spektra osobných, skupinových i spoločenských problémov v oblasti diagnózy, poradenstva, prevencie i terapie. Akceptovateľnosť psychológie v spoločnosti odráža kvalitu zložiek jej štruktúry a orientácie v teoretickej, metodologickej i aplikačnej sfére. Súčasťou tohto pozitívneho vzťahu je i adekvátny záujem o štúdium psychológie a prácu psychológa v rôznych oblastiach spoločenského života. S ohľadom na nové trendy spojené s usporiadaním v Európe a úsilím Európskej únie o určité zjednotenie v tejto oblasti sa priamo navodzuje požiadavka kvalitnej prípravy a uplatnenia psychológov, a to nie len z pozície národných tradícií a prístupov. V tomto smere ešte Slovensko neprekonal konzervatívnosť a inováciu v príprave psychológov a to z dôvodu:

1. zotrávania pri zriaďovaní katedier, ústavov psychológie v rámci fakúlt (filozofických, pedagogických, sociálnych)

2. zdĺhavého zaraďovania nových študijných programov do výučby psychológov, a zotrávania na tradičných - nosných zameraniach (klinická, pracovná, pedagogická psychológia a pod), nereagovanie na požiadavky praxe, na prípravu psychológov aj pre nové oblasti.

Slovenská psychológia je pripravená na plnenie nových úloh v nových podmienkach, a preto si zaslúži posun dopredu. Posun psychológie podporuje i skutočnosť, že snahy Európskej únie smerujú do prijatia, akceptácie a realizácie rámcových spoločných zásad a princípov.

Z dôvodu týchto skutočností vznikla na Slovensku nová Fakulta psychológie PEVŠ v Bratislave. Ide o novú a zároveň prvú fakultu psychológie tohto druhu s novými študijnými programami a ich vzájomnej kombinácie. Osobitne sa to týka hlavne zamerania „Školskej psychológie“, ktorá na Slovensku má silnú pozíciu v domacom i zahraničnom rámci, ale nikdy nebola zaradená medzi samostatné študijné odbory.

Poslaním fakulty je kvalitná teoretická i praktická príprava študentov, aby splnili podmienky pre získanie „Európskeho certifikátu z psychológie“ a zápisu do zoznamu europsychológov, čo umožní absolventom fakulty pôsobiť v rámci celej Európskej únie.

K napĺňaniu svojho poslania a k realizácii svojich cieľov Fakulta psychológie PEVŠ v Bratislave zriadi svoje základné vedecko-pedagogické pracoviská, ústavy:

- 1. ústav všeobecnej psychológie,**
- 2. ústav sociálnej psychológie,**
- 3. ústav školskej psychológie,**
- 4. ústav pracovnej a organizačnej psychológie.**

Ich úlohou je zabezpečiť *efektívnosť, transparentnosť a kvalitu vzdelávacej a vedeckovýskumnej práce, šíriť vedecko-výskumné poznatky i v osvetovej rovine prostredníctvom médií a hlavne internetovej technológie, vzdelávať študentov ako budúcich občanov zjednotenej Európy vo vedomí ich osobnej zodpovednosti za budúci spoločenský, politický, ekonomický vývoj a participáciu Slovenska, formulovať vzdelávacie programy tak, aby uľahčili absolventom vstup nielen na domáci, ale i na európsky trh práce, prizvať k spolupráci do vzdelávania i výskumu renomovaných pracovníkov praxe, zabezpečiť kompatibilitu štúdia na iných domácich i zahraničných univerzitách.*

Fakulta psychológie PEVŠ v Bratislave v plnom rozsahu (materiálno-technickom, priestorovom, organizačnom i personálnom) garantuje kvalitu vzdelávacieho procesu v rámci všetkých troch stupňov štúdia v odbore psychológia **v dennej i externej forme:**

1. **stupeň bakalársky** (základná príprava) - cieľom je zorientovať študenta v rôznych psychologických sub-špecializáciách, prípadne iných vzťahujúcich sa k psychológii.

2. **stupeň magisterský** (príprava študentov pre prax psychológa pracujúceho samostatne bez odborného dohľadu) – cieľom je príprava študenta pre prácu „psychológa praktika“ v špecializovaných odboroch pedagogickej a školskej psychológii, psychológii práce a organizácie.

3. **stupeň doktorandský** (špecializovaný program školská psychológia a sociálna psychológia práce) - cieľom je pripraviť psychológa na samostatnú prácu zrelého odborníka, ktorý disponuje poznatkami o pôsobení v sociálnom systéme v rámci jednotlivcov, skupín, spoločnosti.

Ambície Fakulty psychológie PEVŠ v Bratislave sú jednoznačne definované a podložené s predsavzatím rýchlo sa etablovať v domácom i zahraničnom prostredí v pedagogickej sfére, ale i v oblasti vedy a výskumu. Jednoznačne sú vytvorené podmienky k tomu, aby sa fakulta budovala ako samostatná organizačná jednotka PEVŠ v Bratislave. Vidíme pri tom široké možnosti jej začlenenia sa do domáceho i zahraničného vzdelávacieho priestoru na báze vzájomnej spolupráce. Predpokladáme tiež, že sa fakulta svojimi aktivitami, obsahom, i formami vzdelávania zaradí do európskeho univerzitného vzdelávacieho systému ako jeho aktívny prvok.

Beáta Dopjerová

Centrum klinickej a dopravnej psychológie

Spišská Nová Ves

Centrum klinickej a dopravnej psychológie na Spiši, ktoré vedie doc. PhDr. Mária Gažiová, PhD., poskytuje okrem psychodiagnostiky a psychoterapie detí a dospelých priestor pre odbornú stáž poslucháčom a absolventom psychológie, sociálnej práce, medicíny, ale i frekventantom pedagogiky a ďalších humanitných vied.

Poslucháči zdravotníctva a sociálnej práce niektorých univerzít na Slovensku sa dobrovoľnícky podieľajú na odborných aktivitách, ktoré organizuje Psychonet, s.r.o. a OZ Humanitná spoločnosť Prijatie. Okrem osvetových aktivít a propagácie zdravého životného štýlu sa tím odborníkov venuje aj práci s rodinou, rizikovým sociálnym skupinám, prevencii psychosociálneho zlyhania detí a mládeže, ale i postpenitenciárnej starostlivosti.

V rámci občianskeho združenia pracovisko zriadilo linku dôvery (1995), stredisko prevencie drogových závislostí, predaj Nota Bene a nízkoprahové centrum v Krompachoch a v Spišskej Novej Vsi.

V záujme skvalitnenia diagnostiky, liečby a rehabilitácie detí a dospelých v spolupráci s českými brainfeedback centrami začalo pracovisko ako jedno z prvých na Slovensku propagovať a využívať neurofeedbackové metódy v klinickej praxi.

Psychologické pracovisko prevažne v spolupráci s fakultami zdravotníctva a sociálnej práce na Slovensku a v zahraničí (krajiny V4) založilo na Spiši tradíciu multidisciplinárnych vedeckých konferencií, ktorých sa zúčastnil celý rad domácich a zahraničných hostí, odborníkov z oblasti psychológie, sociálnych vied, pedagogiky, práva, ekológie, filozofie, teológie, dopravy a polície, ale aj významných predstaviteľov spoločenského života, umenia, kultúry, médií a samosprávy. Cieľom takto komponovaných podujatí nie je len upozorniť na naliehavé spoločenské problémy, ale motivovať jednotlivých odborníkov k medzirezortnej komunikácii a spolupráci.

Psychologické pracovisko pod vedením doc. M. Gažiovej realizovalo na Spiši tieto multidisciplinárne vedecké konferencie s medzinárodnou účasťou:

- o PORUCHY SLUCHU A REČI - 19. - 20. máj 2006
- o ŽENA AKO OBEŤ NÁSILIA - 26. - 27. október 2006
- o DIEŤA AKO OBEŤ NÁSILIA - 27. - 28. apríl 2007
- o NÍZKOPRAHOVÉ CENTRÁ - jedna z foriem prevencie psychosociálneho zlyhania detí a mládeže - 9. jún 2007
- o DIEŤA V BEZPEČÍ - zdravotné, psychické, výchovné a sociálno-právne aspekty života nadaných detí - 26. - 27. október 2007
- o DIEŤA V BEZPEČÍ - psychohygiena, zdravie a sociálno-právne aspekty života detí - 10. apríl 2008
- o RODINA V BEZPEČÍ - zdravotné, psychické a sociálno-právne aspekty života súčasnej rodiny - 12. - 13. september 2008

- o PREVENCIA DOPRAVNEJ NEHODOVOSTI - 20. marec 2009
- o PSYCHOHYGIENA V DOPRAVE - 26. jún 2009
- o CHUDOBA V KONTEXTE DNEŠKA – zdravotné, psychické, sociálno-právne, filozofické, etické a etnické aspekty chudoby v súčasnosti - 15. október 2009
- o ŽIVOTNÝ ŠTÝL VODIČA - 19. marec 2010
- o KULTÚRA, VEREJNÉ ZDRAVOTNÍCTVO A MASMÉDIÁ - vedecká rozprava o zdravotných, psychických, sociálno-právnych a etických súvislostiach - 17. jún 2010
- o DOPRAVA A ZDRAVIE - so zameraním na sociálne, právne, medicínske, psychické, pedagogické, etické aspekty dopravy a zdravia - 23. - 24. september 2010
- o ZDRAVIE A DOPRAVA - prevencia dopravnej nehodovosti z pohľadu pomáhajúcich profesií - 1. - 2. apríl 2011

Pracovisko sa dlhodobo zapája do regionálnych, slovenských i medzinárodných projektov zameraných na štúdium a podporu životosprávy a psychohygieny obyvateľstva, zvlášť vybraných profesijných skupín, napríklad vodičov cestnej dopravy. Výstupom z konferencie Zdravie a doprava (1. - 2. 4. 2011) je príprava príručky psychohygieny a životosprávy vodičov, ktorej potreba v praxi sa javí ako naliehavá a na ktorej participujú okrem odborníkov z príslušných rezortov aj kolegovia z pôdy univerzít a regionálneho verejného zdravotníctva.

V súčasnosti prebieha príprava československej konferencie z cyklu Kultúra a humanizmus - Humanizmus v kontexte dneška z pohľadu umenia a pomáhajúcich profesií.

Touto cestou by sme si dovolili poďakovať kolegom z radov dobrovoľníkov a akademickej obce, zvlášť vedeniu Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV v Bratislave za podporu realizovaných a plánovaných spoločných aktivít.

Peter Bevilaqua

www.psychonet.sk

www.hsprijatie.eu

Čadčiansky model profesijného poradenstva – inšpirácia pre ostatné okresy Slovenska (reakcia na článok Čadčiansky model interaktívneho profesijného poradenstva - PsychoFórum 1/2011).

V okrese s vysokou nezamestnanosťou akým je Čadčiansky okres je poskytovanie profesijného poradenstva pre žiakov končiacich všeobecné vzdelávanie iste veľmi potrebné. Je preto namieste, že tomuto druhu poradenstva venuje tamojšie CPPP a P zvýšenú pozornosť. Hoci takúto činnosť vyvíjajú aj ostatné CPPP a P na Slovensku, v Čadci to naši kolegovia dopracovali až do podoby, ktorú možno nazvať modelom, teda vzorom pre ostatných. Čadčiansky model profesijného poradenstva je v rámci Slovenska druhým pozoruhodným počínom na poli orientácie absolventov škôl vo svete práce. Prvým ako vieme bol model, ktorý vzišiel z trebišovskej poradne pred tridsiatimi rokmi. Tak ako trebišovský predikčný systém profesijnej orientácie, aj čadčiansky model zapája do kariérového poradenstva pre absolventov základných škôl aj iné inštitúcie – v tomto prípade je to ÚPSVa R. To je veľkým prínosom. Orientácia mladých ľudí pripravujúcich sa na budúce zamestnanie nie je len záležitosťou rezortu školstva. Okrem toho, poradcovia pri voľbe povolania - najmä psychológovia - majú sklon zdôrazňovať psychologické faktory voľby. Zástupcovia inštitúcií Ministerstva práce a sociálnych vecí budú pri profesijnej orientácii absolventov iste zdôrazňovať viac situáciu na trhu práce. Kombinácia týchto dvoch pohľadov je profesijnej orientácii len na prospech. Po organizačnej stránke je to teda pre model, ktorý vytvorili v Čadci naši kolegovia plus.

Pozrime sa na stránku odbornú. Z hľadiska predikcie úspechu v budúcom zamestnaní je vhodnejšie použiť namiesto orientačného testu intelektu v kariérovom poradenstve test špeciálnych schopností. Jednak preto, že orientačný inteligenčný test nemá potrebnú predikčnú validitu, aby sa o jeho výsledky mohol poradca spoľahlivo oprieť a jednak preto, že odlišné druhy pracovných náplní vyžadujú odlišné schopnosti. Teda test (špeciálnych schopností), skladajúci sa z viac subtestov s obsahovo odlišnými položkami predikuje úspech v budúcom zamestnaní presnejšie, než jeden všeobecných schopností. Napokon, žiadny krátky test inteligencie nepostihne ako vieme celý rozsah intelektových schopností, ktoré tak každodenný život ako aj práca v zamestnaní vyžaduje.

Ďalej, psychologickú obec by iste zaujímalo aj to, aký nástroj na zisťovanie záujmov je v rámci modelu používaný. Záujmy predikujú spokojnosť s prácou, sú teda dôležitým faktorom, ktorý v profesijnom poradenstve berieme do úvahy, avšak viacero záujmových mier nemá potrebné parametre týkajúce sa validity a reliability, resp. nie sú známe.

To isté platí pre „test postojov“. Aké postoje žiakov zisťuje a nakoľko je meranie postojov pre kariérové poradenstvo relevantné?

V informácii o Čadčianskom modeli profesijného poradenstva mi chýba spolupráca s okresným úradom práce. Aj jeho poslaním je orientácia absolventov škôl v okrese na trhu práce. A veľmi dôležitou informáciou pre tých, ktorí plánujú svoje profesijné uplatnenie sú aj údaje o počtoch nezamestnaných v tom-ktorom odbore.

Napokon, ak už nie sú k dispozícii údaje o účinnosti programu, ktoré zaujímajú odbornú verejnosť, bolo by žiaduce uviesť aspoň aké sú reakcie žiakov na program.

Riaditeľka CPPPáP v Čadci A. Hrašková si zaslúži pochvalu za to, že model prezentovala na takom významnom podujatí európskeho významu, ako bol kongres *Career and Vocational Guidance in Rapidly Changing World*, ktorý sa konal v Prahe, v dňoch 3. – 5. novembra 2010. (Len s malou pripomienkou, že názov príspevku nemal byť: *The Cadca Model of Profesional Interactive Counseling* ale: *The Cadca Model of School and Vocational Interactive Counseling*).

Prajem A. Hraškovej, zanietenej riaditeľke CPPPáP v Čadci a jej mladému teamu, ktorý som mal možnosť počas prednáškového pobytu v tomto meste v decembri minulého roku poznať, aby im oddanosť tomuto druhu poradenstva vytrvala čo najdlhšie. Pretože je veľa druhov poradenstva a psychoterapie, ale uvedomenie si, že niekoľko hodín strávených s klientom môže zmeniť jeho budúci život je pre poradcu veľkou výzvou. Profesijné poradenstvo bolo počiatkom poradenskej profesie a dnes zažíva v krajinách EU renesanciu. Kiež by sa v ňom vzhliadlo čo najviac psychológov aj z ostatných okresov Slovenska.

Štefan Vendel

Cesta k múdrosti bez supervízie?

V septembri tohto roka sa uskutočnili 29. Psychologické dni, ktoré poskytli priestor rozmanitým „cestám“ k múdrosti. Napriek bohatému programu sa v pozvánke ponúknutá téma supervízie ako jednej alternatívy podpory profesionálneho vývinu, rozširovania profesionálnych kompetencií, ale i osobnostného rastu psychológov na tomto fóre neobjavila. Ide však o tému, o ktorej sa v rámci europriestoru veľa diskutuje.

Diskusie prebiehajú vo všetkých členských štátoch EFPA (Európska federácia psychologických asociácií) v súvislosti s implementáciou Európskeho psychologického certifikátu (EuroPsy – European Certificate on Psychology). Cieľom EuroPsy je umožniť mobilitu psychológov v rámci Európy a zabezpečiť vysokú kvalifikovanosť a kvalitu poskytovaných psychologických služieb, ich dostupnosť a transparentnosť pre klientov.

EuroPsy nadväzuje na tzv. Bolonský proces, zámerom ktorého je vybudovanie Európskeho vysokoškolského priestoru a zjednotenie systému vysokých škôl s cieľom vytvoriť možnosť získavať vzdelanie v celej EU, umožniť plynulejší prechod z jednej VŠ na druhú so zárukou kvality a jednotnosti. V rámci tohto procesu boli v členských krajinách EU zavedené tri stupne vysokoškolského štúdia a vzájomné uznávanie titulov a diplomov.

EuroPsy môže byť priznaný každému psychológovi s ukončeným akreditovaným akademickým vzdelaním, ktorý je schopný *preukázať supervíznu prax nie menej ako rok v praxi na plný úväzok, preukázať uspokojivé vykonávanie úloh, hodnotené supervízorom* a v práci dodržiava etické princípy.

Aká je aktuálna situácia?

Medzi hlavné témy I. implementačného workshopu EuroPsy v Bruseli v r. 2009 patrili zmeny študijných programov na univerzitách v súlade s bolonským procesom (I.a II. stupeň) a zjednotenie obsahu výuky – ide o proces, ktorý sa uskutočňuje. S etickými princípmi sú študenti oboznamovaní už počas vysokoškolského štúdia a o ich dodržiavanie dbá každá stavovská organizácia. Najväčšie nejasnosti sú okolo supervízie: nejasné sú rámcové požiadavky, spôsoby realizácie, príprava supervízorov a ich registrácia.

Supervízna prax ako profesionálny tréning pripravuje psychológa k samostatnej práci, vytvára pracovnú rolu psychológa, založenú na tréningu a osobnosti, integruje prax, teóriu a výskum, upevňuje spojenie medzi teoretickými a praktickými vedomosťami. V rovnocennom vzťahu učí psychológa reflektovať svoju prácu, dodať istotu, ale i „pochybovať“ o vlastných spôsoboch práce, umožniť pracovať s neznámym a nečakaným.

V súčasnosti je v krajinách EU supervízia vykonávaná ako kolegiálny dohľad – psychológ pracuje pod vedením kolegu v práci, ako súčasť univerzitného vzdelávania / UK/, supervízormi so supervíznyim výcvikom a existujú krajiny, kde supervízia nie je povinná.

Supervízormi sú odborníci na základe uznaného princípu grantparentingu s podmienkou 5-ročnej praxe a s dokladovaným ďalším vzdelávaním a 2 odporúčaniami, v niektorých krajinách iba absolventi supervíznych výcvikov.

Zopár slov ku koncepcii v niektorých európskych krajinách:

Vo Fínsku je supervidovaná prax tradíciou v rámci univerzitného štúdia (je povinná počas stáže v rámci II.stupňa VŠ) i ďalšieho vzdelávania, sú stanovené oficiálne národné podmienky pre supervíziu aj supervízorov. Frekvencia supervízie je spravidla 2 hod. za týždeň, pričom supervízor musí mať 2 roky praxe v oblasti, ktorú superviduje a jeho vzdelávanie je organizované univerzitami alebo profesionálnymi asociáciami. Presne stanovený je aj spôsob úhrady: na univerzite je supervízia hradená univerzitou a v zamestnaní zamestnávateľom spolu s psychológom.

V Nemecku majú vytvorený register supervízorov, avšak supervízia je vyžadovaná v praxi len čiastočne, prevažne sa týka psychoterapie. V definovaní kritérií a vedomostí, potrebných pre uznanie supervíznej praxe existujú rozdiely.

Zámer Maďarska je poskytnúť univerzitné vzdelanie so špeciálnym tréningom, pričom ide o úlohu vzdelávacích inštitúcií bez zodpovednosti národnej organizácie. Ako ekvivalent supervízie uznáva aj ukončenie III. stupňa vysokoškolského štúdia (PhD).

V Taliansku existuje legislatívny rámec pre supervíziu, ktorú musí psychológ absolvovať v dĺžke 2 x 6 mesiacov pod vedením jedného alebo dvoch supervízorov.

V Španielsku certifikát v psychoterapii oprávňuje k získaniu EuroPsy, pričom supervízia je súčasťou univerzitnej prípravy psychológov. Úlohou fakúlt je vytvoriť nové študijné programy, zahrnujúce supervíziu. Dokladom o jej absolvovaní je report zo stáže. Základom pre prácu je sprievodca pre supervízorov a supervidovaných.

Veľká Británia má odlišný systém vzdelávania, pričom supervízia je jeho súčasťou. Kurzy supervízie sú organizované univerzitou. Ako supervízna prax je uznaná aj práca absolventov ako dobrovoľníkov, supervidovaná supervízormi z univerzít a plnohodnotnou kvalifikáciou je získanie titulu PhD.

V Luxembursku je paralelou k supervíznej praxi povinnosť absolvovať 2 roky vo verejných službách.

Situácia na Slovensku je nám dôverne známa. Okrem toho, že supervízia je povinnou súčasťou vzdelávania v psychoterapii, je len veľmi málo iných oblastí, kde sa realizuje, príp. kde je povinná. Objavujú sa tendencie k zmene, ale chýba jasná koncepcia realizácie. K zlepšeniu situácie môže prispieť povinnosť psychológov (nielen klinických) absolvovať predtým prax v zdravotníckom zariadení v rozsahu 3 mesiacov (v prípade 100%-ného pracovného úväzku) je zárukou práce pod dohľadom, avšak realita je iná. Súčasná sieť zdravotníckych zariadení vzhľadom k počtu (nielen) absolventov neposkytuje a v najbližšom období poskytovať ani nebude dostatok možností zamestnať sa. Okrem toho, ktoré pracovisko bude ochotné „zaučiť“ psychológa, ktorý po 3 mesiacoch odíde? A tak sa psychológovia zamestnávajú na iné, ich vzdelaniu neadekvátne pozície, kde

supervízia psychologickej práce nie je možná. Koľko pracovísk na Slovensku skutočne poskytuje supervíziu a má ešte aj prepracovaný systém? A aký je postoj k supervízii, k potrebe jej pravidelnosti?

Nemôžem nespomenúť študentku 5.ročníka, ktorá pracovala na špecializovanom pracovisku a oslovila ma so žiadosťou o pomoc. Keď som sa pýtala na možnosť supervízie na danom pracovisku, jej odpoveď bola zarážajúca. Pod dohľadom pracovala pol roka a ak by teraz požiadala o supervíziu, riskovala by, že jej nepredĺžia zmluvu pre „nekompetentnosť“. To nevyžaduje ďalší komentár.

Ako pozitívny príklad možno uviesť psychologické pracovisko ŽSR, kde je supervízia súčasťou špeciálnej prípravy. Zahŕňa o.i. predpisy súvisiace s činnosťou a prevádzkou ŽSR, znalosť výskumov v doprave, pracovné prostredie železníc, psychodiagnostiku, etický kódex.

Ukončená je skúškou a vystavením osvedčenia, oprávňujúceho vykonávať psychologickú činnosť v železničnej doprave. Následne sa supervízia uskutočňuje podľa potreby psychológa.

Iste by bolo možné spomenúť viaceré pracoviská, kde supervízia je súčasťou adaptačného procesu, kde sa začína pomaly uplatňovať, avšak celková situácia je nepriaznivá.

Bez ohľadu na EuroPsy a z neho vyplývajúce požiadavky nemožno uprieť supervízii dôležité miesto v praxi psychológa aj ako nástroja prevencie syndrómu vyhorenia. Nutnosť supervízie si vyžadujú aj neustále zmeny v spoločnosti, zmena ekonomického, politického a legislatívneho kontextu, dôraz na ľudské práva a dôstojnosť, tlak na kvalitu práce, zvýšené nároky na vnímanie klientových potrieb, ktorý je vďaka médiám informovanejší, vzdelanejší, náročnejší.

Tento článok si nečiní nárok na úplné zmapovanie situácie, jeho cieľom je podnietiť diskusiu o otázkach supervízie, o možnostiach realizácie, inštitucionalizácie, príprave supervízorov, financovaní. Položiť si otázku, aké ciele by supervízia mala plniť, čo by malo byť jej obsahom s ohľadom na jej normatívny, formatívny a podporný aspekt. Aké kritériá by mal spĺňať supervízor? Kto by mal supervíziu poskytovať? Vysoké školy, katedry? Praktici s uplatnením grandparentingu? Absolventi supervíznych výcvikov? Ako a kedy hodnotiť naplnenie cieľov? Kto by mal hodnotiť? A vzhľadom k úrovni plátov a financovania školstva je na mieste aj otázka: Kto to zaplatí?

Možno by bolo užitočné zorganizovať kolokvium o supervízii alebo vytvoriť komisiu na vytvorenie projektu zo zástupcov odborníkov z praxe, zástupcov študentov a absolventov, zástupcov odborných inštitúcií.

Je to téma, ktorá sa týka nás všetkých.

Iveta Šefarová

Univ. Prof. PhDr. Jozef Kuric, DrSc. 85 ročný

Naozaj, nie je jednoduché na tomto limitovanom priestore sa stručne vyjadriť k celoživotnej ceste nášho jubilanta, a to nielen preto, že je naplnená imponujúcim počtom rokov, ale aj pozoruhodným životným osudom. Narodil sa 30. 05. 1926; patrí teda medzi tých ešte žijúcich psychológov, ktorí sú nielen pamätníkmi, ale aj zaslúžilými tvorcami profesijného etablovania sa psychológie u nás.

Stručné biografické údaje mi pomáhajú nielen orientovať sa v niektorých významných míľnikoch jeho životnej cesty, ale prostredníctvom nich čo to aj poodhaliť z utvárania ľudskej i profesnej stránky jeho osobnosti. Ako 6-ročnému mu zomrela matka a ako najmladšieho z troch súrodencov ho vychovával iba otec. Detstvo polosiroty v skromných podmienkach na osamelých lazoch v oblasti Detvy spôsobilo, že do školy sa dostal až 13-ročný, pričom musel dochádzať po poľných cestách peši takmer 9 kilometrov. To, že v priebehu jedného roka sa mu podarilo postupne absolvovať päť ročníkov ľudovej školy, poukazuje na niektoré, pre neho už teraz, charakteristické vlastnosti: skromnosť, svedomitosť, vytrvalosť, cieľavedomosť, a najmä pracovitosť.

Pravdepodobne boli to aj špecifické podmienky neľahkého detstva jubilanta, pod vplyvom ktorých sa orientoval na psychológiu dieťaťa a mládeže. Nie je teda náhodné, že v rokoch 1948 – 1952 študoval na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského ako hlavný odbor psychológiu. Na základe tohto štúdia mu bol po obhajobe a štátnej záverečnej skúške (1952) priznaný titul doktor filozofie (PhDr.) Na docenta sa habilitoval v odbore vývinovej psychológie (1964). Vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied (CSc.) získal na Ústave experimentálnej psychológie SAV v Bratislave (1966). Profesúru zo psychológie (1977) a vedeckú hodnosť doktor psychologických vied (DrSc.) získal na FF Univerzity Karlovej v Prahe (1987). Z jeho generácie poznám iba málo absolventov psychológie, ktorí hneď od začiatku svojej profesijnej kariéry sa vedeli tak povediac presne trafiť do svojej vedeckej špecializácie a zostať jej trvale verným, ako je to v prípade nášho jubilanta.

Profesijno-zamestnanecký vývin jubilanta možno rozčleniť do troch charakteristických období. V prvom (od r. 1952 až do 1977) pracoval na Pedagogickej fakulte UK (a jej prechodných reorganizačných útvaroch) v Bratislave a v Trnave. Tu organizoval a viedol Katedru psychológie a pôsobil aj v akademických funkciách. V druhom období (od r. 1977 až do r. 1991) pôsobil ako profesor, vedúci katedry psychológie a v akademických funkciách na Filozofickej fakulte MU v Brne. Vtedy vo funkcii predsedu a člena habilitačných a inauguračných komisií zabezpečoval celý rad habilitácií docentov a inauguračných profesorov psychológie pre uchádzačov z celého bývalého Československa. V treťom období (od r. 1991 až do r. 2006), teda po odchode do dôchodku pracoval ako profesor najskôr na Pedagogickej fakulte VŠP v Nitre a neskôr, po jej reorganizácii na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva UKF. Tu prednášal ontogenetickú psychológiu a gerontopsychológiu.

Na všetkých pracoviskách uskutočňoval psychologické výskumy, viedol doktorandov, garantoval docentské habilitácie a profesorské inaugurácie a spravidla bol aj členom vedeckých rád fakúlt a univerzít. Určitý čas pôsobil ako externý vysokoškolský učiteľ aj na našej Katedre psychológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity. Vtedy, ako vedúci tejto katedry, mal som možnosť bezprostredne pozorovať jeho prácu so študentmi. Vyznačovala sa úctou k mladému človeku, empatiou, a najmä vzťahom dôvery. Poslucháči oceňovali, že v edukácii nekládol ani tak dôraz na pamäťové osvojenie poznatkov, ale skôr na ich formatívny vplyv.

Životné dielo prof. Kurica sa však nevyčerpáva iba pedagogickou činnosťou, ale aj rozsiahlou odbornou a vedeckou tvorbou v oblasti ontogenetickej psychológie. K jeho najznámejším monografickým dielam patria: Poznajte svoje dieťa, Rodičom o deťoch, O sebvýchove mladého človeka, Ontogenetická psychológia, Psychológia vnímania maliarskych a výtvarných diel. Jasná štylizácia, logické usporiadanie textu a pre jubilanta charakteristická spôsobilosť aj jednoduchou vetou, ba i výstižným slovom vyjadriť podstatu riešenej problematiky boli predpokladom širokej komunikatívnej jeho diel aj v laickej verejnosti. Nie náhodou jeho knižné práce boli opakovane vydávané nielen na Slovensku, ale i v Českej republike.

Keďže prof. Kurica som mal možnosť poznať aj z osobných stretnutí sa s ním v súkromí, natrvalo v mojej pamäti zostali i niektoré dosiaľ nespomínané výrazné črty osobnosti jubilanta. Patrí k nim napr. zmysel pre jemný humor, ktorý v rovine ridendo dicere verum neraz vyúsťoval do pôsobivých a iba jemu príznačných zriek múdrosti, či aforizmov. Inou charakteristickou osobnou črtou jubilanta je autoregulácia, a najmä cieľavedomosť. Možno povedať, že pôsobenie každej významnej životnej skutočnosti sa spravidla následne prejavilo v jeho tvorivej činnosti. Ak si pripomenieme, že je rodiskom prof. Kurica je malebná krajina v oblasti Detvy, s nádhernou prírodnou scenériou a navyše i folklórom, potom nás neprekvapí, keď prezradím, že jubilant vo svojom súkromí je úspešne aktívny aj vo viacerých výtvarných činnostiach, napr. v drevorezbe, a najmä v maliarstve. Alebo ak si pripomenieme, že popri štúdiu psychológie na FF UK študoval ako vedľajší odbor aj dejiny výtvarných umení a estetiku, nemôže nás prekvapiť, že svoju publikačnú činnosť završuje už spomínanou monografiou o psychológii vnímania maliarskych a výtvarných diel.

85 rokov je aj nástup do dlhovekosti, je teda významným darom v živote každého človeka. Je to obdobie, v ktorom človek spravidla skôr bilancuje minulosť, než projektuje budúcnosť. Pre psychológa typu prof. Kurica je to však aj obdobie osobného obohacovania sa o nové zážitky a skúsenosti. Neprekvapilo by nás preto, keby práve tieto nové skúsenosti boli pre nášho jubilanta inšpiráciou pre rozširovanie doterajšieho fondu poznatkov napr. z oblasti gerontopsychológie. To, že prof. Kuric aj po odchode do dôchodku ostáva v kontakte so svojimi bývalými pracoviskami (zastávaním rozličných funkcií), je prísľubom, že z jeho pera môžeme očakávať ďalšie originálne psychologické práce. Teda ad multos annos, milý Jožko!

Ján Grác

Stanovy Slovenskej psychologickkej spoločnosti pri SAV

Článok I.

Základné ustanovenia

1. Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV (ďalej SPS) je dobrovoľné vedecké, odborné a profesiové združenie psychológov. Jeho členmi môžu byť aj odborníci z príbuzných vedných disciplín, ktorí sú činní v interdisciplinárnom psychologickom výskume, vyučovaní a vzdelávaní psychológov.

2. SPS sa usiluje o podporu a rozširovanie psychológie ako vedy i praktickej disciplíny, o rozvoj a využívanie psychologických poznatkov v spoločnosti.

3. Svoje ciele dosahuje najmä:

- a) organizáciou odborných a vedeckých podujatí,
- b) posilňovaním profesijnej etiky a sledovaním jej dodržiavania u svojich členov,
- c) sledovaním odbornosti vyučovania psychológie na všetkých druhoch a stupňoch škôl,
- d) inšpirovaním psychológov a všetkých svojich členov k riešeniu dôležitých spoločenských problémov,
- e) inšpirovaním vedeckej a výskumnej činnosti v oblasti psychológie,
- f) inšpirovaním organizačných opatrení k zvýšeniu prestíže psychológie v spoločnosti,
- g) podporovaním interdisciplinárnej komunikácie a vzájomnej informovanosti o vedeckých i praktických činnostiach celého odboru psychológie,
- h) vydávaním vlastného periodika, prípadne ďalších informačných i odborných materiálov,
- i) spoluprácou so Slovenskou komorou psychológov,
- j) spoluprácou s vedeckými a odbornými združeniami doma i v zahraničí,
- k) spolupôsobením pri vzdelávaní psychológov činných v praxi,
- l) reprezentáciou SPS navonok pri jednaniach s vládnymi a inými organizáciami v otázkach týkajúcich sa psychologickkej obce.

4. SPS pracuje ako občianske združenie, pričom sa riadi všeobecne platnými právnymi predpismi.

5. Sídlo SPS pri SAV: Dúbravská cesta č. 9, 813 64 Bratislava

Článok II.

Práva a povinnosti členov

1. SPS má tri kategórie členov: riadnych, mimoriadnych a čestných.

2. Riadnym členom SPS sa môže stať iba absolvent vysokoškolského štúdia psychológie, mimoriadnym členom sa môže stať odborník z príbuznej i spolupracujúcej vednej disciplíny a študent psychológie počínajúc 3.semestrom štúdia.

3. Podmienkou prijatia za člena je podanie písomnej prihlášky, ktorej súčasťou je odporúčanie dvoch riadnych členov SPS. Prihlášku možno podať prostredníctvom sekcie, oblastnej skupiny, alebo priamo Výboru SPS. Prijatie za riadneho alebo mimoriadneho člena schvaľuje Výbor SPS.

4. Významným domácim alebo zahraničným odborníkom, ktorí sa osobitným spôsobom zaslúžili o rozvoj psychológie, sa priznáva čestné členstvo. Návrh na priznanie čestného členstva podávajú oblastné skupiny, sekcie alebo Výbor SPS a schvaľuje ho Valné zhromaždenie.

5. Každý člen SPS má právo:

- a) byť informovaný o akciách SPS a sám aktívne podávať návrhy na ich organizovanie,
- b) zúčastňovať sa akcií SPS, podieľať sa na ich priebehu a výsledkoch,
- c) zúčastňovať sa Valného zhromaždenia, hlasovať o jeho uzneseniach a voliť orgány SPS,
- d) prednostne získavať publikácie vydávané SPS.

6. Riadny člen SPS má okrem toho právo byť volený do orgánov SPS.

7. Každý člen SPS je povinný:

- a) dodržiavať profesijnú etiku a dbať na hodnotu ľudského bytia,
- b) zodpovedne plniť funkcie, ktorými je v rámci SPS poverený,
- c) platiť členské príspevky vo výške stanovenej rozhodnutím Valného zhromaždenia.

Od platenia príspevkov sú oslobodení čestní členovia SPS.

8. Členstvo v SPS zaniká:

- a) úmrtím člena,
- b) vystúpením člena,
- c) opakovaným nezaplatením členského príspevku; člen, ktorý napriek upozorneniam nezaplatí počas dvoch rokov za sebou členský príspevok sa podmienčne vyradí zo zoznamu členov SPS pri SAV. K zániku členstva dôjde po troch rokoch neplatenia, čo je zároveň maximálne možná doba uhradenia nedoplatku členom. Zaniknuté členstvo je možné obnoviť až po ďalších piatich rokoch. V odôvodnených prípadoch môže ktorýkoľvek člen požiadať výbor SPS o prerušenie členstva na vopred určenú dobu.

d) vylúčením člena pre závažné porušenie profesijnej etiky alebo opakované porušenie jej princípov. O vylúčení člena rozhoduje Výbor SPS na základe podnetu ktoréhokoľvek orgánu SPS po dôkladnom prešetrení podnetu a vypočutí člena, ktorého sa týka.

Článok III.

Orgány SPS

1. Orgánmi SPS, ktoré riadia a zabezpečujú všetky jej činnosti, sú:

- a) Valné zhromaždenie
- b) Výbor
- c) Predseda
- d) Predsedníctvo
- e) Revízor

2. Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom SPS. Tvoria ho všetci členovia SPS. Valné zhromaždenie (VZ):

- a) schvaľuje programové dokumenty SPS hlavné smery činnosti, plán činnosti a pod.,
- b) hodnotí činnosť SPS a schvaľuje správu o činnosti a hospodárení od konania posledného Valného zhromaždenia,
- c) volí predsedu, členov Výboru SPS a revízora,
- d) schvaľuje zmeny Stanov SPS,
- e) schvaľuje udelenie čestného členstva,
- f) schvaľuje formy spolupráce s inými organizáciami,
- g) rozhoduje o zániku SPS. V tom prípade menuje likvidačnú komisiu, ktorá vykoná majetkovo-právne vyrovnanie a ukončenie likvidácie oznámi do 15 dní Ministerstvu vnútra SR.

3. Riadne Valné zhromaždenie sa koná raz za štyri roky. Zvoláva ho Predsedníctvo SPS. Výbor SPS má právo zvolať aj mimoriadne Valné zhromaždenie. Na písomnú žiadosť 1/3 všetkých členov je Výbor SPS povinný do troch mesiacov od jej doručenia zvolať mimoriadne Valné zhromaždenie.

4. Valné zhromaždenie je uznášaniaschopné, ak naň boli pozvaní všetci členovia SPS a zúčastnilo sa ho najmenej 10% členov. Uznesenie VZ je platné, ak zaň hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných členov. Uznesenie o zmene stanov a o zániku SPS je platné, ak zaň hlasovali najmenej 2/3 prítomných členov.

5. Výbor SPS riadi činnosť SPS v období medzi zasadaniami VZ. Zabezpečuje, aby SPS plnila ciele určené stanovami a uznesenia VZ.

6. Výbor SPS tvorí predseda a ďalších 10 členov, volených VZ na obdobie štyroch rokov. Kandidátku na členstvo vo Výbore zostavuje predchádzajúci Výbor SPS na základe návrhov členov SPS. Členovia Výboru sú zvolení, ak za nich hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných členov VZ. V prípade, že VZ nie je uznášaniaschopné, možno zorganizovať korešpondenčné voľby Výboru s rovnakými pravidlami.

7. Členom Výboru SPS je spravidla aj predseda Slovenskej komory psychológov. Ak nie, je prizvaný na zasadania Výboru SPS, na ktorých má poradný hlas.

8. Výbor SPS:

- a) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení SPS za bežný rok,
- b) pripravuje podklady pre rokovanie VZ,
- c) schvaľuje prijímanie nových členov, rozhoduje o vylúčení člena podľa článku II, ods.8, písmeno c) a d) a centrálne eviduje členov SPS,
- d) volí spomedzi svojich členov podpredsedu, hospodára, výkonného tajomníka a tlačového tajomníka SPS; títo spolu s predsedom tvoria Predsedníctvo SPS,
- e) v priebehu volebného obdobia kooptuje nových členov na miesta tých, ktorí odstúpili z funkcie, alebo ju nemôžu vykonávať,
- f) rozhoduje o zriadení oblastných skupín SPS a eviduje oblastné skupiny a sekcie.

9. Výbor SPS zasadá podľa potreby, najmenej dva razy do roka.

10. Výbor je uznášaniaschopný, ak sa jeho zasadania zúčastní nadpolovičná väčšina jeho členov. Uznesenia Výboru SPS sa prijímajú nadpolovičnou väčšinou prítomných členov.

11. Člen Výboru SPS sa môže z osobných dôvodov vzdať svojho členstva vo Výbore SPS formou písomného oznámenia predsedovi Výboru SPS. Následne môže Výbor SPS na uvoľnené miesto kooptovať náhradníka z kandidátnej listiny z ostatných volieb, ktorý sa stane členom Výboru SPS so všetkými právami do konania nasledujúceho Valného zhromaždenia SPS.

12. Ak sa člen Výboru SPS trikrát po sebe bez ospravedlnenia nezúčastní riadne zvolaného zasadania Výboru SPS, môže Výbor SPS hlasovaním rozhodnúť o zbavení členstva tohto člena vo Výbore SPS. Následne môže Výbor SPS na uvoľnené miesto kooptovať náhradníka z kandidátnej listiny z ostatných volieb, ktorý sa stane členom Výboru SPS so všetkými právami do konania nasledujúceho Valného zhromaždenia SPS.

13. Predseda SPS vedie zasadnutia Predsedníctva, Výboru a VZ SPS. Zastupuje SPS navonok a vo veciach, ku ktorým ho splnomocnili orgány SPS, koná jej menom.

14. Predsedu volí VZ nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných členov na obdobie štyroch rokov. V prípade, že VZ nie je uznášaniaschopné, možno zorganizovať korešpondenčné voľby predsedu s rovnakými pravidlami.

15. Predseda Výboru SPS sa môže vzdať predsedníctva SPS formou písomného oznámenia ostatným členom Výboru SPS. Následne môže Výbor SPS poveriť vedením výboru SPS podpredsedu výboru SPS, ktorý bude Výbor SPS viesť do konania nasledujúceho Valného zhromaždenia SPS. Podpredseda Výboru SPS je v takom prípade povinný do šiestich mesiacov zvolať Valné zhromaždenie SPS.

16. Predsedníctvo SPS riadi činnosť SPS v období medzi zasadaniami Výboru v rozsahu, ku ktorému bolo splnomocnené Výborom.

17. Členmi Predsedníctva sú predseda, podpredseda, hospodár, výkonný tajomník a tlačový tajomník SPS.

18. Výbory oblastných skupín a sekcií zabezpečujú a riadia činnosť organizačných jednotiek SPS, definovaných v článku IV týchto stanov. Pravidlá ich činnosti si vypracovávajú sekcie a oblastné skupiny tak, aby neboli v rozpore so stanovami SPS a pomáhali plniť jej ciele a úlohy.

19. Revízor SPS kontroluje hospodárenie SPS a účtovnú evidenciu. Kontroluje tiež súlad činnosti SPS s jej stanovami. Vypracúva revíziu správu za kontrolované obdobie, ktorú predkladá VZ SPS a v čase medzi jeho zasadaniami Výboru SPS. Revízor má právo zúčastňovať sa zasadaniu Výboru a Predsedníctva SPS s hlasom poradným.

20. Revízora volí VZ SPS nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných na obdobie štyroch rokov. V prípade, že VZ nie je uznášaniaschopné, možno zorganizovať korešpondenčné voľby s rovnakými pravidlami.

Článok IV.

Vnútoraná štruktúra SPS

1. Pre efektívnu činnosť sa z iniciatívy členov SPS zriaďujú oblastné skupiny a sekcie.

2. Oblastné skupiny (OS) sú zriaďované podľa oblastného princípu v miestach, kde sú na ich činnosť predpoklady. Návrh na zriadenie OS podáva prípravný výbor, o zriadení

OS rozhoduje Výbor SPS. Členmi OS sú automaticky všetci členovia pôsobiaci v príslušnej oblasti (regióne).

3. Činnosť OS riadi výbor OS, volený na jej plenárnom zasadaní na štvorročné obdobie.

4. Sekcie sú ustanovené podľa odborného zamerania členov za účelom hlbšieho skúmania a prezentácie výsledkov riešenia psychologických problémov v určitej oblasti psychológie alebo spoločenského života. Sekciu tvorí najmenej 20 členov SPS, ktorí prostredníctvom svojich zástupcov (výboru sekcie) nechali sekciu zaevidovať Výborom SPS.

5. Činnosť sekcie riadi výbor sekcie, volený na plenárnom zasadaní sekcie na štvorročné obdobie.

Článok V.

Hospodárenie SPS

1. Zdrojmi SPS sú:

- a) členské príspevky
- b) dotácie SAV
- c) výnosy z vlastnej činnosti
- d) dary a granty

2. Hospodárenie SPS sa riadi platnými predpismi.

Článok VI.

Záverečné ustanovenia

Týmto sa rušia predchádzajúce Stanovy SPS registrované MV SR dňa 14. 12. 1990.

Tieto Stanovy nadobúdajú platnosť schválením na VZ SPS dňa 5. 9. 2011.

Úprava Stanov v článku II, bode 8, písmena c) o zániku členstva v SPS bola schválená VZ SPS pri SAV dňa 17. 10. 2002.

Úprava Stanov v článku III, bode 3 a 6, ktorým sa predĺžila doba konania Valného zhromaždenia z 3 na 4 roky, ako aj predĺžilo funkčné obdobie výboru SPS bola schválená VZ SPS pri SAV dňa 10. 9. 2009.

Výbor SPS prijal

za riadnych členov SPS:

Mgr. Karolína Barinková
Mgr. Drahomíra Čurillová
Mgr. Vlastimil Kolár
Mgr. Marianna Kollárová
Mgr. Martina Mikulová
PaedDr. Jana Stehlíková
Mgr. Monika Vavricová

za mimoriadneho člena:

Robert Krause

**Marie Vágnerová: Psychopatologie pro pomáhající profese. Vyd. 4.
Praha: Portál, 2008. 872 s. ISBN 978-80-7367-414-4**

Prof. PhDr. et RNDr. Marie Vágnerová, CSc. je renomovaná odborníčka v oblasti pedopsychológie, vývinovej psychológie a psychológie postihnutých. Je autorkou či spoluautorkou mnohých monografií, vysokoškolských učebníc a metodických príručiek. Ako skúsená autorka a učiteľka na fakultách Karlovej Univerzity rozumie čitateľovi či poslucháčovi a dokáže vysoko odborné informácie transformovať do zaujímavého čítania.

Publikácia **Psychopatologie pro pomáhající profese** (2008) predstavuje rozšírené a prepracované vydanie. Slúžiť má ako učebnica pre študentov a pre pracovníkov v oblasti pomáhajúcich profesií. Tento zámer je akcentovaný charakterom prepracovania, v ktorom sa zohľadňuje ich pracovná náplň a typ klientely.

Publikácia poskytuje poznatky zo širšieho okruhu, než je samotná oblasť psychopatológie. Rozčlenená je do štyroch častí a tieto sú prehľadne spracované do kapitol a podkapitol s logickým usporiadaním.

Prvá časť má názov „Základné okruhy všeobecnej psychopatológie“ a pozostáva zo štyroch kapitol, v ktorých sa autorka zaoberá všeobecnými otázkami psychopatológie a jej základnými pojmami – vymedzuje sa normalita a patológia ľudskej psychiky, rozoberajú sa príčiny, prejavy a dôsledky jednotlivých odchýlok od normy. Osobitná pozornosť je venovaná mechanizmom vývinu psychických odchýlok. Sem sú zahrnuté otázky dedičnosti a vplyv prostredia, charakterizujú sa jednotlivé záťažové situácie ako frustrácia, konflikt, stres, trauma, kríza a deprivácia, ako aj protektívne faktory a mechanizmy zvládania záťažových situácií. V ďalších podkapitolách sa uvádza prehľad porúch jednotlivých psychických funkcií (vedomie a pozornosť, vnímanie, myslenie, pamäť, reč, emócie, konanie, motivácia, vôľa a osobnosť). V rámci týchto podkapitol autorka predkladá stručnú charakteristiku pojmov, prejavov porúch a ich možných príčin.

Druhá časť s názvom „Psychologická problematika chorých a zdravotne postihnutých“ sa zameriava na psychické problémy, ktoré vyplývajú zo somatických ochorení a zdravotného postihnutia. Pozornosť sa venuje obrazu somatických ochorení z hľadiska vlastného prežívania, postojov a reakcií spoločnosti a terapeutickej práce s chorými. V ďalšej kapitole sa osobitná pozornosť venuje jednotlivým typom ochorení nervového systému (CNS), ich dôsledkom a možnostiam liečby. Štyri kapitoly druhej časti sú venované zdravotne postihnutým (zrakové, sluchové a rečové ako aj telesné postihnutia) – všetky obsahujú okrem opisu postihnutia aj spôsob starostlivosti a možnosti liečby uvádzaných postihnutí.

V tretej časti sa pozornosť venuje najdôležitejším duševným a behaviorálnym poruchám (názov: Vybrané duševné a behaviorálne poruchy). Jednotlivé kapitoly pomerne podrobne rozoberajú poruchy ako demencia, mentálna retardácia, pervazívne vývinové poruchy, schizofrénia, poruchy afektívne, neurotické a úzkostné,

posttraumatické, disociatívne (konverzné), somatoformné, poruchy spojené so somatickými problémami, suicidálny syndróm, poruchy osobnosti a správania. Pri všetkých typoch porúch je opísaná ich (pravdepodobná) etiológia, klinický obraz, kognitívne, sociálne a osobnostné charakteristiky ako aj spôsob práce a možnosti liečenia takto chorých.

Posledná, štvrtá časť nesie názov „Psychologická problematika odlišného životného štýlu a sociálnej patológie“ a venovaný jej je najväčší priestor (299 strán). Zaoberá sa teda psychickými problémami vyvolanými sociálnymi faktormi ako je odlišný životný štýl (zneužívanie a závislosť od psychoaktívnych látok a s tým súvisiace poruchy; gambling, workoholizmus), nevhodné pôsobenie rodiny (týrané, zneužívané a zanedbávané dieťa, týraná a zneužívaná žena), negatívne pôsobenie spoločnosti (sociokultúrny hendikep, adaptácia imigrantov, problematika rómskeho etnika), závislosť na ideológii, pracovné a ekonomické problémy, agresívny syndróm, poruchy správania v detskom veku a dospievaní, kriminálne správanie a penitenciárne pôsobenie, psychológia obetí trestného činu. Všetko sú to aktuálne témy, ktoré sa dostali do popredia v posledných rokoch či dvoch desaťročiach. V každej podkapitole sa okrem údajov o výskyte, príčinách a charakteristikách z rôznych hľadísk, hovorí o ťažkostiach takto postihnutých ľudí, o postojoch spoločnosti ako aj možnostiach pomoci, príp. liečby.

Kniha, hoci veľmi rozsiahla a obsahovo bohatá, predstavuje zaujímavé čítanie podané pútavou, „čítavou“ formou. Odborný text je dobre a prehľadne členený, dopĺňaný je citátmi známych autorov k daným témam, fotografiami, grafmi a schémami i konkrétnymi, stručnými, no zároveň výstižnými kazuistikami pacientov, ukázkami ich kresieb a písomných záznamov. Na konci každej kapitoly sa nachádza krátke zhrnutie a kľúčové slová. Pozitívne pôsobí priebežné objasňovanie odborných pojmov v texte, t.j. nie formou vysvetliviek na konci knihy, čo by narúšalo plynulosť čítania a porozumenie obsahu.

Publikáciu možno odporúčať aj študentom psychologických vied ako prehľadnú a užitočnú databázu základných informácií v oblasti psychopatológie.

Eva Farkašová

Stanislav Kratochvíl: Základy psychoterapie

5. vyd. Praha: Portál, 2006. 383 s. ISBN 80-7367-122-0.

Základy psychoterapie vychádza ako piate, rozšírené a pozmenené vydanie monografie „Základy psychoterapie“ z roku 1997. Už prvé vydanie monografie čerpá z autorovho prvého pokusu z roku 1966, ktoré vyšlo pod názvom „Psychoterapie“. Významné ocenenie získalo druhé vydanie knihy „Základy psychoterapie“ z roku 1998, a to Kuffnerovu cenu Českej psychiatrickej spoločnosti. Za zmienku stojí štvrté vydanie z roku 2002, ktoré bolo preložené do poľského jazyka. Autor pri piatom vydaní knihy aktualizoval zoznam literatúry v českom jazyku, pridal nové zahraničné monografie - pôvodné práce, ale aj preložené. Monografia bola doplnená o nové zmeny v oblasti psychoterapie na Slovensku a v Čechách. Bola obohatená ďalšími fotografiami, pútavými životnými osudmi a hlavnou publikačnou činnosťou významných psychológov a psychoterapeutov. Počet strán knihy je 383.

Autorom knihy je prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc. (*25. august 1932), významný český klinický psychológ a psychoterapeut. Svoje vysokoškolské štúdium absolvoval na Filozofickej fakulte MU v Brne, o takmer deväť rokov obhájil titul PhDr. a rok na to CSc. Hneď po absolvovaní vysokoškolského štúdia začal pôsobiť v Psychiatrickej liečebni v Kroměříži, kde v roku 1971 založil prvé špecializované psychoterapeutické oddelenie pre liečbu neuróz v Českej republike. Počas svojho života prednášal na Masarykovej univerzite v Brne a na Univerzite Palackého v Olomouci. Absolvoval niekoľko vedeckých stáží a konferencií. Je autorom mnohých monografií, učebníc a príručiek - o hypnóze: „Hypnóza, experimentální přístup“; „Klinická hypnóza“; „Experimentální hypnóza“, o manželskej, párovej terapii: „Manželská terapie“; „Manželská a párová terapie“ a psychoterapii: „Skupinová psychoterapie v praxi“, o neurózach „Jak žít s neurózou: o neurotických poruchách a jejich zvládnání“, „Skupinová psychoterapia neuróz“ a sexualite: „Terapia sexuálních dysfunkcií“; „Léčení sexuálních dysfunkcií“; „Sexuální dysfunkce“ „Sex: starosti a radosti : sexuální hry pro muže a ženy“. Viaceré knihy boli preložené aj do poľského jazyka. Od roku 2002 je nositeľom Ceny Františka Palackého za celoživotné dielo v oblasti klinickej psychológie a psychoterapie. V súčasnej dobe pracuje ako vedúci klinický psychológ v Kroměříži na pracovisku oddelenia klinickej psychológie. Je čestným členom Asociácie manželských a rodinných poradcov, Českej psychiatrickej spoločnosti, Českej a Slovenskej sexuologickej spoločnosti a Českej a Slovenskej psychoterapeutickej spoločnosti.

Kniha je napísaná odborným jazykom a používa vedeckú psychologickú terminológiu. Jednotlivé časti knihy sú primerane zastúpené. Problematiku sa snaží autor vysvetliť v logickej postupnosti, nadväznosti, ale aj dôležitosti spracovania konkrétnych tém súvisiacich s problematikou. Obsah knihy „prináša podrobný výklad základných myšlienok súčasných vplyvných smerov a škôl v psychoterapii. Podáva inštruktívny prehľad o dôležitých psychoterapeutických metódach a poukazuje na možnosti, ale aj problémy a výsledky vedeckého výskumu v oblasti psychoterapie. Ide o eklekticky a integrovane

orientovanú publikáciu, ktorej prínos je v porozumení psychogénnym poruchám z pohľadu smerov a v návode ako využiť ich osvedčené metódy v praxi“ (Portál, 2006).

Pred prvou časťou je uvedený predhovor z roku 1997, ktorý autor dopĺňa predhovorom k piatemu vydaniu z roku 2006. Práve v ňom sa snaží upriamiť pozornosť na podobne orientované knihy, ako „Prochaska, Norcross: Psychoterapeutické systémy“ (1999); „Zeig: Umění psychoterapie“ (2005); „Timuľák: Současný výzkum psychoterapie“ (2005); „Vymětal: Úvod do psychoterapie“ (2003); „Vymětal a kol.: Obecná psychoterapie“ (2004); „Hučin: Hovory o psychoterapii“ (2001) a „Andrllová: Současné směry v české psychoterapii“ (2005).

Prvú časť knihy autor nazval základné pojmy. Obsahuje tri kapitoly. Snaží sa v nich zadefinovať pojem psychoterapia ako odbor a ako činnosť. Venuje pozornosť jednotlivým druhom a cieľom psychoterapie.

V druhej časti sa snaží schematicky rozdeliť súčasné psychoterapeutické prístupy do 10 základných psychoterapeutických smerov (desať kapitol).

Prvá kapitola charakterizuje podrobne a jasne hlbinnú psychoterapiu formovanú myšlienkami psychoanalýzy. Čitateľ sa vďaka vysvetlenia prúdov dozvedá nielen o Freudovi a jeho chápaní vedomia, nevedomia, obranných mechanizmov, analýze snov, modeli osobnosti, ale aj myšlienkach Stekela, Ferencziho, Ranka a Reicha. Ďalej sa venuje súčasným prúdom v psychoanalytickom hnutí, teda egopsychológii (Hartman, Mahlerová), psychológii objektových vzťahov (Kernberg) a selfpsychológii (Kohut). Informuje o charakteristike životných cieľov a plánov, pocite menejcennosti Adlera a Jungovom osobnom a kolektívnom nevedomí.

V druhej kapitole autor opisuje dynamickú psychoterapiu. Vysvetľuje vznik neurotickej poruchy z pohľadu Horneyovej, interpersonálne správanie podľa Sullivana, fázy terapie u Alexandra, vznik a chápanie psychogénnych porúch u Mjasiščeva a interpersonálnu psychoterapiu Klermana a Weissmanovej.

Samostatný smer tvorí tretiu kapitolu, nazvanú Rogersovská psychoterapia, v ktorej nezabúda na potrebné a dostačujúce podmienky a etapy vývoja psychoterapie.

Štvrtá kapitola je venovaná behaviorálnej psychoterapii Eysencka, Wolpeho, ale aj pokusu Watsona a Raynerovej s jedenásťmesačným Albertom. Autor nezabudol ani na sociálne učenie podľa Banduru.

Ďalší smer, ktorému venuje autor pozornosť v piatej kapitole, je kognitívna psychoterapia rozdelená na Ellisovu racionálne-emočnú psychoterapiu, obsahujúcu nielen prácu s iracionálnymi presvedčeniami, ale aj Beckovu kognitívnu terapiu, hovoriacu o postupe sokratovského dialógu. Zaraďuje sem aj Mahoneyho a Meichenbaumovu kognitívne-behaviorálnu terapiu, ktorá využíva sebainštruktážny tréning, tréning očakávaní proti stresu a tréning riešenia problémov.

V šiestej kapitole autor informuje o komunikačnej psychoterapii, ktorá vyšla z kalifornskej školy v Palo Alto a spája sa s menom Watzlawicka, známeho nielen vďaka metakomunikácii.

Čitateľa oboznamuje s expresívnou terapiou Perlsa, teda Gestalt psychoterapiou (siedma kapitola). Predstavuje rôzne pravidlá, techniky a možnosti vedenia dialógu terapeut - klient.

Ôsma kapitola je zameraná na existenciálnu a humanistickú psychoterapiu. Jej základy vytvorili Binswangerova Daseinanalýza, Franklova Logoterapia a Maslovova a Bugentalova humanistická psychoterapia. Podrobne opisuje bytie vo svete, pojmy existenciálna frustrácia a existenciálna neuróza. Autor spomína aj Maya, tvorca existenciálnej psychológie, ale aj Lukasovú, Crumbaugha a Maholicka, pokračovateľov logoterapie.

V deviatej kapitole definuje nové prístupy ako transpersonálna psychoterapia predstaviteľa Grofa, procesorientovaná psychoterapia Mindella, satiterapia Frýba, bioenergetika od Lowena, terapia realitou od Glassera a pozitívna psychoterapia. Uvádza formy holotropného dýchania, vysvetlenie komunikačných kanálov, snové telo, poukazuje na vplyv ázijských ideových smerov a východného životného štýlu na západnú psychoterapiu, ale aj možnosť voľby, resp. zodpovednosť za svoje súčasné jednanie (terapia realitou).

Poslednú kapitolu prvej časti tvorí eklektické a integratívne poňatie psychoterapie, ku ktorému zaraďuje integrovanú psychoterapiu Knoblochových, ktorí pôsobili okrem Českej republiky aj v USA, Kanade. Zaujíma sa aj o multimodálnu terapiu Lazarusa, ale aj modely Wachtela, Garfielda, Prochasku, Norcrossa a Grawea. Túto kapitolu ukončuje zamyslením, že v najbližšej dobe bude v svetovej psychoterapii tendencia k eklektickej praxi a k zdokonaľujúcej sa integrácii teórií, ale aj obrana pozícií zástancov samostatných škôl.

Pozitívne hodnotíme opísanie psychoterapeutických smerov, ich previazanosť, porovnanie, najdôležitejšie myšlienky predstaviteľov, ale aj uvedenie ďalších publikačných zdrojov. Zaujalo nás, že sa autor venuje aj smerom, ktoré v iných podobných publikáciách nie sú tak podrobne zachytené ani spracované (Mjasiščev, Alexander, Watzlawick, Grof, Frýba, Lowen). Text príjemne dopĺňajú fotografie hlavných predstaviteľov smerov. Niektoré psychoterapeutické smery autor spracováva veľmi prehľadne a zrozumiteľne (hlbinná psychoterapia, dynamická psychoterapia, rogersovská psychoterapia, Gestalt psychoterapia, logoterapia, eklektická a integratívna psychoterapia), v iných smeroch menej (behaviorálna psychoterapia a kognitívne-behaviorálna psychoterapia). Pre prehľadnejšiu štruktúru by sme navrhovali začleniť do textu aj grafické objekty.

V tretej časti knihy autor vysvetľuje základné metódy psychoterapie, ktoré jednotlivé smery využívajú. Objasňuje techniku sugescie, hypnózy, neurolingvistické programovanie, empatickú a abreaktívnu psychoterapiu, relaxačnú a imaginačnú psychoterapiu, katatýmne-imaginatívnu psychoterapiu, psychodrámu a psychogymnastiku. Čiastočne vysvetľuje psychofarmakoterapiu, techniku voľných asociácií, nácvik asertivity, systematickú desenzitizáciu, ale aj metódy averzívnej terapie. Čitateľ sa dozvie ako vyzerá kataléptický most a pochopí narkoanalýzu. Taktiež pochopí podstatu autogénneho tréningu, stupňov imaginácií, problematiku prenosu a prenosovej neurózy. Lepšie si predstaví techniku zakázaného ovocia, ideu terapeutickkej komunity a myšlienky M.H. Ericksona a Zeiga. V neposlednom rade sa dozvie o krátkej psychoterapii so psychoanalytickou orientáciou.

Celá časť je členená na sedem kapitol (racionálna psychoterapia, sugestívna a hypnotická psychoterapia, empatická a abreaktívna psychoterapia, relaxačná a imaginačná psychoterapia, nácviková psychoterapia, psychoanalytická psychoterapia a interpersonálna psychoterapia). Myslíme si, že každej časti autor venoval dostatočnú pozornosť a je spracovaná prehľadne a zrozumiteľne. Okrem textu sú v kapitolách zahrnuté aj grafické objekty (ukážky a fotografie z cvičení s vlastnými klientmi) a kazuistiky konkrétnych pacientov trpiacich rôznymi psychickými diagnózami.

Štvrtá časť má názov skupinová psychoterapia. Autor v nej spomína model Morenovej psychodrámy (prvá kapitola), v jeho vysvetlení kladie dôraz na jednotlivé fázy psychodrámy. Prehľadne vysvetľuje fungovanie v analytickom poňatí Slavsona a Foulkesa (druhá kapitola). Informuje o modeli Berneovej transakčnej analýzy (tretia kapitola). Snaží sa vysvetliť typy základných transakcií, analýzy scenárov, ale aj hier. Podrobne spracováva všetky fázy Rogersovej encounterovej skupiny (štvrtá kapitola). Načrtáva Bachov topologický smer (piata kapitola) a skupinovú psychoterapiu Yaloma (šiesta kapitola). Prospešným obohatením je podľa nás psychoterapia psychóz (siedma kapitola) a podoba Jonesovej terapeutickej komunity (ôsma kapitola), ktorej sa venuje aj v inej časti knihy.

Autor sa snažil vysvetliť hlavné techniky práce v skupinách, pričom kládol dôraz na všetky možnosti práce. Podrobne sa venoval aj smerom, ktoré nie sú opisované v žiadnych podobných publikáciách, čím umožňuje čitateľovi jasný pohľad čitateľa na problematiku.

Piatu časť autor nazýva rodinná terapia a systemická terapia. Do rodinnej terapie zaraďuje poňatie Satirovej (prvá kapitola). Systémové poňatie nájdeme v strategickej terapii Haleya, štruktúrálnej terapii Munuchina a terapii rodinných systémov Bowena. Práve z Bowena - ako uvádza autor - sa neskôr oddelila systemická terapia (druhá kapitola). Využíva myšlienky Ludewiga a naratívne poňatie White a Epstona. Čitateľovi je zrozumiteľne predstavená otázka „po zázraku“, vysvetlený reflektujúci tím a externalizácia problému. Ide o smery, ktoré v súčasnej dobe psychoterapie zažívajú veľký rozmach, no v súčasnej literatúre sa im nevenuje adekvátny priestor.

Názov šiestej časti je psychoterapia v Česku a Slovensku. Autor sa v nej zaoberá vývojom psychoterapie, ale aj jednotlivými možnosťami štúdia (prvá kapitola). Spomína významné osobnosti, pracoviská, inštitúty, asociácie, významné psychoterapeutické smery v Čechách, na Morave, Sliezske a na Slovensku (druhá kapitola). Prínosné sú aj informácie o výcvikoch v psychoterapii, vzdelávaní psychoterapeutov, ich supervízii, bálintovských skupinách, ale aj akreditácii terapeutických programov (tretia kapitola).

Siedma časť popisuje syntetický a diferencovaný prístup, ktorý autor spolu s Bouchalom vytvoril v roku 1966. V knihe opisuje hlavné črty kroměřížskeho systému, ktorý dlhé roky praktizoval v psychiatrickej liečebni Kroměříž so svojimi pacientmi. Obohatením sú prehľady komunít, činnosti s pacientmi a obrázky z terapeutických komunít lôžkového oddelenia v liečebni pre liečbu neuróz.

V ôsmej časti vysvetľuje výskum psychoterapie. Nechýbajú v nej metodologické otázky psychoterapie, rozbor jednotlivých výskumov najznámejších výskumných projektov s cieľom poukázať na ich silné, ale aj slabé stránky (prvá kapitola). Venuje sa

aj výsledkom výskumu - výsledkov účinnosti psychoterapie (druhá kapitola), procesu, ako aj modelovému výskumu skúmajúcemu zložky psychoterapeutického procesu nie v samotnej terapeutickej situácii, ale v experimentálnych podmienkach (tretia kapitola). Pozitívne hodnotíme grafické spracovanie záverov (tabuľky a grafy).

Predposlednou časťou knihy je záver, v ktorom autor hovorí, že je potrebné sa na psychoterapiu pozerat' cez prístup psychoterapeuta - praktika, ale aj vedca, lebo práve výskum nám môže dať odpovede na sporné psychoterapeutické otázky.

Poslednú časť knihy tvorí relevantný a podrobný zoznam použitej literatúry, ako aj prehľadne spracovaný menný a vecný register.

Autor knihy dokáže v každej časti čitateľa zaujať. Môžeme však povedať, že táto monografia má v porovnaní s ostatnými hneď niekoľko prínosov. V prvom rade je to uchopenie problematiky. Autor sa snaží uchopiť problematiku zo všetkých strán. Venuje sa predstaveniu psychoterapeutických smerov, hlavným metódam práce, ale aj výskumu v psychoterapii. Nevenuje sa síce etike v psychoterapii a menej vysvetľuje psychoterapeutický vzťah, psychoterapeutickú zmenu a účinné faktory v psychoterapii, ale čitateľovi to pri podrobnom spracovaní ostatných tém vôbec neprekáža. Druhým prínosom je, že sa autor nesnaží významne preferovať žiadny smer. Čitateľovi je jasné, približne ako autor s klientmi pracoval, prináša taktiež celkový pohľad na problematiku, samotný výber smeru pritom necháva na čitateľovi. Tretím prínosom je vysoká erudovanosť autora. Problematike sa venuje už veľa rokov teoreticky, prakticky, ale aj výskumne. Je to viditeľné na príkladoch, prepojeniach a hlavne informáciách, ktoré sa autor pokúša čitateľovi priniesť.

Aj vďaka tomu monografia svojim obsahom ovplyvnila a ešte aj ovplyvní myslenie mnohých študentov a odborníkov z oblasti psychoterapie. Je v nej totiž podrobne predstavená všeobecná psychoterapia, ktorá zahŕňa výklad smerov, základných metód a výskum. Aj preto je určená odborníkom z oblasti klinickej a poradenskej psychológie, lekárom všetkých špecializácií, najmä psychiatrom, špeciálnym pedagógom, sociálnym pracovníkom, ako i iným pomáhajúcim profesiám a študentom týchto odborov.

Michaela Tatárová

STANOVY A ČLENSTVO V SPS

- Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV je dobrovoľné vedecké a profesné združenie psychológov, ktoré pracuje ako občianske združenie. Usiluje sa o podporu a rozširovanie psychológie ako vedy i praktickej disciplíny, o rozvoj a využívanie psychologických poznatkov v spoločnosti.
- Orgánmi SPS, ktoré riadia a zabezpečujú všetky jej činnosti, sú: Valné zhromaždenie, výbor, predseda, predsedníctvo, výbory oblastných skupín a sekcií, revízor.
- SPS má tri kategórie členov: *riadnym* členom SPS sa môže stať iba absolvent vysokoškolského štúdia psychológie, *mimoriadnym* členom sa môže stať odborník z príbuznej či spolupracujúcej vednej disciplíny a študent psychológie počínajúc 3. semestrom štúdia. *Čestné členstvo* sa priznáva významným domácim alebo zahraničným odborníkom, ktorí sa osobitným spôsobom zaslúžili o rozvoj psychológie.
- Podmienkou prijatia za člena je podanie písomnej prihlášky, ktorej súčasťou je odporúčanie dvoch riadnych členov SPS. Každý člen SPS je povinný dodržiavať profesijnú etiku a dbať na hodnotu ľudského bytia.

Adresa:

SLOVENSKÁ PSYCHOLOGICKÁ
SPOLOČNOSŤ pri SAV
Ústav experimentálnej psychológie SAV
Dúbravská cesta 9
813 64 Bratislava
Slovenská republika
Tel: 02/5477 5625
Fax: 02/5477 5584
e-mail: sps@savba.sk
<http://www.psychologia.sav.sk/sps>

PSYCHOFÓRUM

2/2011

Psychofórum je bulletinom Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri Slovenskej akadémii vied. Informuje čitateľov o aktuálnych námetoch a udalostiach z profesného života psychologickéj obce. Je zasielané bezplatne dvakrát ročne tým členom SPS, ktorí zaplatili členský príspevok.

Redakcia a administrácia :

Psychofórum vydáva Výbor SPS pri SAV. Číslo 2/2010 bolo financované z členských príspevkov SPS.

Redakčná rada: Mária Bratská, Matej Czako, Ivan Sarmány-Schuller

Distribúcia: SPS

Tlač: PELIKÁN, s.r.o., StaráGala, Holice

Adresa:

PSYCHOFÓRUM, Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV, ÚEP SAV, Dúbravská cesta 9, 813 64 Bratislava, SR
E-mail: sps@savba.sk, alebo czako@fphil.uniba.sk

Príspevky posielajte na diskete (formát word, rtf), písomne vytlačeným textom, alebo elektronickou poštou.

Uzavierka budúceho čísla:

31. marca 2012

Príspevky v bulletine nemusia vyjadrovať názory členov redakčnej rady.

Za odbornú a jazykovú stránku zodpovedajú autori príspevkov.

HLAVNÝ VÝBOR SLOVENSKEJ PSYCHOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI

<p><i>predseda</i> Doc. PhDr. Ivan SARMÁNY-SCHULLER, PhD. Križna 36, 811 07 Bratislava, tel.: 02/207 284 73 Ústav experimentálnej psychológie SAV, Dúbravská cesta 9, 813 64 Bratislava tel.: 02/5477 5625 mobil: 0908 465 268 e-mail: expsarm@savba.sk</p>	<p><i>podpredseda</i> Doc. PhDr. Mária BRATSKÁ, CSc. Studenohorská 73, 841 03 Bratislava, tel.: 02/647 805 39 Katedra psychológie FIF UK, Gondova 2, 818 01 Bratislava, tel. 02/59 339 437 mobil: 0903 207 710 e-mail: madabra@stonline.sk</p>	<p><i>hospodár a výkonný redaktor Psychofóra</i> Doc. PhDr. Matej ČZAKO, PhD. Karloveská 23, 841 04 Bratislava, tel.: 02/207 333 48 mobil: 0903 233 348 e-mail: matej.czako@fphil.uniba.sk</p>
<p>Doc. PhDr. Vladimír SALBOT, CSc. Katedra psychológie, Pedagogická fakulta UMB, Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica tel.: 048/436 4716, e-mail: vsalbot@pdf.umb.sk</p>	<p>PhDr. Eva FARKAŠOVÁ, CSc.. Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, Trnavská cesta 112, 821 02 Bratislava mobil: 0903 649 743 e-mail: eva.farkasova@vudpap.sk</p>	<p><i>revízor</i> PhDr. Štefan GRAJČÁR Žehrianska 7, 851 07 Bratislava, e-mail: stefan.grajcar@gmail.com</p>
<p>Doc. PhDr. Stanislav HVOZDÍK, CSc. Katedra psychológie, Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach Petzvalova 4 040 11 Košice hvozdz@centrum.sk</p>	<p>PhDr. Radomír MASARYK, PhD. Katedra psychológie a patopsychológie Pedagogická fakulta UK Raciánska 59, 813 34 Bratislava e-mail: dzimej1@gmail.com</p>	<p>Mgr. Lubomíra STANKOVÁ Katedra psychológie FIF UK, Gondova 2, 818 01 Bratislava, e-mail: lubomira.stankova@yahoo.com</p>
<p>Mgr. Mária BUDZÁKOVÁ, Fakulta sociálnych a ekonomických vied UK, Mlynské Luhy č.4, 821 05 Bratislava mobil: 0905 652 241 e-mail: maria.budzakova@gmail.com</p>	<p>Mgr. Radoslav BLAHO Katedra psychológie FIF UK, Gondova 2, 818 01 Bratislava, mobil: 0915 051 264 e-mail: radoslav.blaho@gmail.com</p>	<p>Mgr. Michaela TATÁROVÁ Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie M. Rázusa 25, 984 01 Lučenec mobil: 0907 531 431 e-mail: miska.tatarova@gmail.com</p>
<p><i>sekretariát</i> Slovenská psychologická spoločnosť pri SAV Ústav experimentálnej psychológie SAV, Dúbravská cesta 9, 813 64 Bratislava tel.: 02/5477 5625 fax : 02/5477 5584, e-mail: sps@savba.sk</p>		

